

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala rakentaa uusiutuvaa Suomea — uusiutumiskykyistä ja kestävästä ruokajärjestelmästä ja luonnonvarataloutta sekä innovatiivista paikkatietojärjestelmää.

Toimintaympäristön kuvaus

Suomen tulevaisuuteen vaikuttavat useat maailmanlaajuiset muutostekijät, joiden voimakkuuteen ja nopeuteen emme juuri voi vaikuttaa. Niiden seurauksiin on sopeuduttava ja niissä on nähtävissä uhkien lisäksi myös paljon uusia mahdollisuuksia. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on tunnistettu kuusi toimintaympäristön muutostekijää, jotka tapahtuvat hallinnonalasta riippumatta ja joiden arvioidaan eniten muuttavan suomalaisen ruoka- ja luonnonvarasektorin toimintaympäristöä seuraavan vuosikymmenen aikana. Muutostekijät ovat 1) ilmastonmuutos, 2) nopea teknologinen kehitys, 3) kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, 4) globaalin talouden murros, 5) arvojen ja asenteiden muutos sekä 6) väestörakenne ja kaupungistumiskehitys.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan perustehtävät ruokaturvan, ruokaturvallisuuden ja kilpailukykyisen kotimaisen ruokajärjestelmän, huoltovarmuuden ja puhtaan veden takaamisessa, eläin- ja kasvitautien hallinnassa, luonnonvaratalouden kestävyys ja niihin perustuvien elinkeinojen kilpailukykyisen varmistamisessa ja maaseudun elinvoimaisuuden kehittämisessä nousevat yhä tärkeämmiksi. Näiden tehtävien merkitys on edelleen korostunut koronaviruksen yhteydessä.

Laadukas paikkatieto ja sen analysointi ovat keskeisiä tulevaisuuden teknologiaratkaisuja kehitettäessä. Digitalisaatio ja tiedon merkityksen voimakas kasvaminen korostavat luotettavien perusrekisterien, paikkatietojen ja luonnonvaratiedon yhteiskäytön edistämisen merkitystä osana ministeriön tehtäväaluetta.

Suomi on vastuullinen globaali toimija ja sitoutunut kestävä kehityksen Agenda 2030:n toimeenpanoon. Kansainvälisen kilpailun lisääntyessä myös hallinnon merkitys vapaan kilpailun esteiden poistamisessa sekä biotalouden, uusien innovaatioiden, liiketoimintamallien ja arvonalustan tapojen mahdollistamisessa kasvaa. Mahdollistava hallinto toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa yksityisen sektorin kanssa ja ymmärtää kiihtyvää kehitystä sekä sen tuomia haasteita ja mahdollisuuksia. Rajalliset resurssit kyetään suuntaamaan vaikuttavammin taloudellista optimia tavoitellen sekä luomaan kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö uusiutuvalle ja kansainvälistyvälle biotaloudelle, yhteensovittaen kestävä kehitys ja riskienhallinta. Maa- ja metsätalousministeriön ja sen hallinnonalan nykyiset tehtävät luovat luontevan alustan bio- ja kiertotalouden seuraavan vaiheen toteutukseen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan elinkeinot ovat merkittäviä uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntäjiä. Ravinnon, energian, erilaisten tuotteiden ja palveluiden tuottamiseen uusiutuvia luonnonvaroja kestävästi käyttävä biotalous luo merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia. Biotalouden keinoin pyritään vähentämään riippuvuutta fossiilisista luonnonvaroista, ehkäisemään ekosysteemien köyhtymistä sekä edistämään luonnon monimuotoisuutta. Ministeriön toimialan menestyminen perustuu korkeatasoiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen sekä innovaatioiden nopeaan hyödyntämiseen uusiutuvien luonnonvarojen kestävässä käytössä. Hallinnonalan tutkimus tuottaa ennakoivasti tietoa, osaamista ja innovaatioita päätöksenteon tueksi, elinkeinojen kilpailukykyisen kehittämiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa seuraavat hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet. Lukuperusteluissa on kuvattu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevia politiikkasektorin tavoitteita sekä niiden kehitystä kuvaavia tunnuslukuja.

- Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee
- Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä
- Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa
- Luotettavat ja laaja-käyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja voimavarojen hallinta

- Toiminta on tuloksellista ja voimavarat suunnataan tehokkaasti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi. Huolehditaan siitä, että tehtävät ovat tasapainossa voimavarojen kanssa.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa yhdenvertaisuuden edistämistä sekä hallituksen sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja sisällyttämistä lainvalmisteluun, toiminnan ja talouden ohjaukseen sekä muihin tasa-arvon kannalta merkittäviin toimintoihin. Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole niiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Maaseudulla pääosa työikäisestä väestöstä on miehiä ja varsinkin harvaan asutulla maaseudulla miehiä on huomattavasti enemmän kuin naisia. Erot ovat suurimmat nuorten aikuisten ikäluokassa. Maaseudun paikalliskeskuksissa asuvista 50-64 –vuotiaista enemmistö sen sijaan on naisia (Maaseutukatsaus 2017). Yhteisen maatalous- ja maaseutupolitiikan toimeenpanossa on tavoitteena huomioida eri väestöryhmien tarpeet, vaikka tukijärjestelmiä tai tukien myöntämisen perusteita ei ole rakennettu sukupuolinäkökulmasta. Kehittämishankkeissa seurataan mies-nais -jaottelulla esimerkiksi aktivointitilaisuuksiin osallistuneita, koulutukseen osallistuneita (myös iän mukaan) sekä hankkeen tuloksena syntyneiden työpaikkojen määrää (myös iän mukaan) sekä hankkeen aikana työllistyneiden määrää. Erityisesti paikallisten Leader-toimintaryhmien kautta toteutetuissa hankkeissa useissa on tavoitteena erilaisten ryhmien kuten nuorten, vanhusten, maahanmuuttajien, työttömien osallistuminen alueen kehittämiseen. Tämä lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Kestävä kehitys

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita osana strategiaansa. Hallinnonala edistää erityisesti hiilineutraaliustavoitetta luomalla kestäviä biotalous- ja cleantech-ratkaisuja.

Rahoitusta osoitetaan esimerkiksi ympäristön tilaa ja uusiutuvan energian käyttöä edistäviin investointeihin. Ympäristökorvauksiin, luonnonmukaiseen tuotantoon, neuvontaan ja ei-tuotannollisiin

investointeihin kohdennetaan 232,3 milj. euroa ja viherryttämistukeen 154,7 milj. euroa. Luonnonvara- ja biotalouden edistämiseen kohdennetaan 22 milj. euroa. Määrärahalla toteutetaan muun muassa kansallista biotalousstrategiaa sekä maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaa maa- ja metsätaloudessa. Metsäluonnon hoidon edistämiseen kohdennetaan 7,5 milj. euroa. Veteen perustuvien liiketoimintojen kehittämistä sekä vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttämistä tuetaan yhteensä 9 milj. eurolla. Puuntuotannon kestävyys turvaamiseen kohdennetaan 57 milj. euroa.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
30.10.40 <i>Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus	68,0	135,0 ¹
30.10.41 <i>Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki</i> (arviomääräraha)		
— korkotukilainavaltuus	250,0	250,0
30.10.64 <i>EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus	108,5	113,03 ¹
30.20.43 <i>Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— EU-hankkeiden myöntämisvaltuus	32,0	32,0 ¹
30.40.44 <i>Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen</i> (arviomääräraha)		
— Avustusten myöntämisvaltuus	58,5	60,2 ¹
30.40.47 <i>Tuki joutoalueiden metsitykseen</i> (siirtomääräraha 3 v)		
— Avustusten myöntämisvaltuus	5,4	8,2

¹⁾ Lisäksi voidaan käyttää edelliseltä vuodelta käyttämättä jäänyttä valtuutta

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2020—2022

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
01. Hallinto ja tutkimus	131 503	146 862	146 906	44	0
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 754	23 410	23 721	311	1
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	76 733	79 178	80 813	1 635	2
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 343	10 943	8 943	-2 000	-18
23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	—	1 240	1 240	—	0
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonnäköveromenot (arviomääräraha)	25 348	27 652	27 652	—	0

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	4 326	4 439	4 537	98	2
10. Maaseudun kehittäminen	463 378	422 107	491 167	69 060	16
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)	88 326	65 250	110 245	44 995	69
41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	12 706	15 000	15 000	—	0
42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)	45 300	31 300	28 500	-2 800	-9
43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	62 767	65 000	85 000	20 000	31
(44.) Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	60 000	—	—	—	0
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	5 826	5 326	5 356	30	1
51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 843	1 843	1 843	—	0
54. Rahapelitoiminnan tuotolla rahoitettava hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	40 092	39 892	36 802	-3 090	-8
55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	4 355	4 105	3 805	-300	-7
63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 100	12 300	2 000	-10 300	-84
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	136 063	182 091	202 616	20 525	11
20. Maa- ja elintarviketalous	1 890 164	1 893 140	1 783 392	-109 748	-6
01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	77 161	83 642	77 922	-5 720	-7
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)	6 129	5 948	5 948	—	0
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)	323 000	332 000	330 200	-1 800	-1
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	517 664	516 900	518 700	1 800	0

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)	246 200	314 190	309 696	-4 494	-1
44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	531 788	617 764	518 394	-99 370	-16
46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	10 910	10 910	11 030	120	1
47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 045	4 269	4 005	-264	-6
48. Peltorakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	500	1 000	700	-300	-30
(49.) Ravinnekierrätyksen edistäminen biokaasutuotannolla (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	200	400	400	—	0
(61.) Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)	166 800	—	—	—	0
62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	5 767	6 117	6 397	280	5
(63.) Siirto eläintautirahastoon (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
40. Luonnonvaratalous	254 743	230 628	224 252	-6 376	-3
20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)	3 200	3 300	3 100	-200	-6
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	23 948	14 259	13 991	-268	-2
22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	31 895	32 652	22 197	-10 455	-32
31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	18 566	8 636	8 636	—	0
40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)	1 603	1 745	1 874	129	7
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	5 600	5 600	4 760	-840	-15
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	8 850	11 250	8 850	-2 400	-21

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022 1000 €	%
(43.) Valtion rahoitusosuus Ähtärin eläinpuisto Oy:lle jättiläispandojen kuluihin (siirtomääräraha 2 v)	1 500	—	—	—	0
44. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)	50 272	55 030	57 130	2 100	4
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	9 527	8 027	7 527	-500	-6
46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	39 286	42 171	40 674	-1 497	-4
47. Tuki joutoalueiden metsitykseen (siirtomääräraha 3 v)	—	1 360	6 060	4 700	346
50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	16 610	13 878	14 408	530	4
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	9 511	9 700	11 725	2 025	21
53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 132	1 132	1 132	—	0
62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	33 243	21 888	22 188	300	1
64. Metsähallitus	14 218	8 265	9 647	1 382	17
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	14 218	8 265	9 647	1 382	17
70. Maanmittaus ja asunto- osakkeiden kirjaaminen	47 185	48 063	49 353	1 290	3
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	45 796	45 063	46 053	990	2
40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	1 389	3 000	3 300	300	10
Yhteensä	2 801 192	2 749 065	2 704 717	-44 348	-2

Henkilöstön kokonaismäärä 4 377 4 423 4 399

01. Hallinto ja tutkimus

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tehtäviä hoitavat pääluokassa 30 budjetoiduin varoin maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus, Maanmittauslaitos ja Ruokavirasto. Lisäksi hallinnonalan tehtävien hoitamiseksi on kaksi talousarvion ulkopuolista rahastoa (Maatilatalouden kehittämisrahasto ja Maatalouden interventiorahasto) sekä valtion liikelaitoksena

toimiva Metsähallitus. Lisäksi valtionapua saavat organisaatiot Suomen metsäkeskus ja Suomen riistakeskus vastaavat eräistä julkisoikeudellisista tehtävistä.

Tässä luvussa on budjetoitu maa- ja metsätalousministeriön ja hallinnonalan merkittävimmän tutkimuslaitoksen Luonnonvarakeskuksen menot. Hallinnonalan tutkimus- ja asiantuntijatehtäviä on myös Ruokavirastossa (luku 30.20) ja Maanmittauslaitoksessa (luku 30.70).

Maa- ja metsätalousministeriö varmistaa ohjauksellaan, että hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä julkisoikeudellisia tehtäviä hoitavien valtionapuorganisaatioiden toiminta tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjä toimialan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteita.

Toiminnallisen tuloksellisuuden osalta pääluokkaperustelun tavoite tarkoittaa, että

- toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa
- tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme sekä neuvonta on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinojen kilpailukykyä
- digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia, luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti
- ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin.

Voimavarojen hallinnan osalta pääluokkaperustelun tavoite tarkoittaa, että

- henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin
- resurssimme ovat riittävät ja oikein kohdennetut.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia toimeenpanotehtäviä hoidetaan valtion aluehallinnossa (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja aluehallintovirastoissa), joiden määrärahoja ei ole budjetoitu tässä pääluokassa. Maaseutuhallinnon tehtäviä hoidetaan valtion aluehallinnon lisäksi myös kunnissa.

Maatalous- ja maaseutupolitiikan, kalastuspolitiikan, kasvinterveyden sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitalouden toimeenpanotehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Niiden toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa (mom. 32.01.02).

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan kustannukset tehtävittäin ELY-keskusten toimintamenomomentilla (32.01.02) (sisältää tukitoiminnot)

Tehtävä	Toteutuma 2019 milj. euroa	Toteutuma 2020 milj. euroa	Tarve 2021 ja 2022 milj. euroa
Maaseudun kehittäminen	11,2	11,1	11,1
Maa- ja elintarviketalous	23,3	20,1	20,1
Luonnonvaratalous	15,6	15,0	15,5
Yhteensä	50,1	46,2	46,7

Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukset hoitavat EU:n maatalous-, maaseutu-, kasvinterveys- ja kalastuspolitiikan toimeenpanotehtäviä sekä vesitalouden toimeenpanotehtäviä. Näihin arvioidaan vuonna 2022 käytettävän n. 650 henkilötyövuotta. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa (mom. 32.01.02). Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden valvonnan tehtäviä aluehallinnossa hoitavat aluehallintovirastot. Vuonna 2022 näissä tehtävissä arvioidaan toimivan n. 66 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Aluehallintovirastojen toimintamenot on budjetoitu valtiovarainministeriön pääluokassa (mom. 28.40.01). Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia tehtäviä hoitavat myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, joka vastaa kasvinsuojelulainelainsäädännön toimeenpanosta (työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa mom. 32.01.08) ja Suomen ympäristökeskus, joka vastaa vesitalouden tehtävistä (ympäristöministeriön pääluokassa budjetoituja ympäristöhallinnon voimavaroja mom. 35.01.04) sekä Tulli, joka suorittaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan edellyttämiä tarkastustehtäviä sekä elintarvikeketjun valvontaviranomaisen tehtäviä (valtiovarainministeriön pääluokassa mom. 28.10.02).

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 721 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankelupalautakunnan menojen ja kansainväliseen toimintaan liittyvien valtionapujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa toiminnalleen luvun 30.01 selvitysosassa todetut toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan alustavat tavoitteet vuodelle 2022. Tavoitteet tukevat pääluokan perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 arvio
Maa- ja metsätalousministeriön henkilötyövuosimäärä	265	257	246
— Toimintamenomomentti 30.01.01	253	243	232
— Muut momentit	12	14	14
Sairauspoissaolot, pv/htv	3,9	6	6
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,6	3,7	3,7
Tuotokset ja laadunhallinta			
Hallituksen esitykset (kpl)	19	20	16
— Suunnitellun istuntokauden aikana eduskunnalle (%)	82,6	100	100

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	20120 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	22 670	24 760	25 071
Bruttotulot	895	1 350	1 350
Nettomenot	21 775	23 410	23 721
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 612		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 592		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkiston järjestäminen, kertaluonteisen vähennyksen poisto (siirto momentilta 23.01.01)	45
Ruokaviestinnän tehtävien järjestelyt (siirto momentilta 30.20.47)	164
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-25
Palkkausten tarkistukset	127
Yhteensä	311

2022 talousarvio	23 721 000
2021 talousarvio	23 410 000
2020 tilinpäätös	23 754 000

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 80 813 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) yhteisrahoitteisessa toiminnassa ja yhteistoiminnassa hankkeiden rahoittajien rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen
- 2) sijoitusmenoiksi luettaviin talonrakennus-, maa- ja vesirakennustöihin sekä kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannuksiin
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) Luomuinstituutin toiminnan rahoittamiseen
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi määrärahan siirtoon ulkomaille vähäisten rahoitusennakoiden maksamiseen kehitysyhteistyön kohdemaille edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrärahasta.

7) maatilayritysten osaamisverkoston (AgriHubi) toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen ja toiminnan rahoittamiseen

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luonnonvarakeskuksen *tehtävänä* on toimialallaan:

- 1) harjoittaa tieteellistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa
- 2) tuottaa tietoa ja asiantuntijapalveluita yhteiskunnallisen päätöksenteon sekä viranomaistoiminnan tueksi
- 3) harjoittaa tiedon ja teknologian siirtoa
- 4) tuottaa toimialaansa kuuluvia tilastoja, jollei tehtävä kuulu muulle viranomaiselle
- 5) ylläpitää toiminnassaan tarvittavia rekistereitä
- 6) hoitaa geenivarojen monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyviä tehtäviä
- 7) edistää kansainvälistä yhteistyötä
- 8) hoitaa muut sille laissa tai sen nojalla säädettyt tehtävät
- 9) hoitaa maa- ja metsätalousministeriön sille erikseen määräämät tehtävät.

Luonnonvarakeskus tukee toiminnallaan pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Luonnonvarakeskukselle vuodelle 2022 luvun 30.01 selvitysosassa todetut toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteet.

Luonnonvarakeskuksen päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötövuodet

	2020 tilinpäätös			2021 arvio			2022 arvio		
	Kust. ¹⁾	Tuotot ²⁾		Kust. ¹⁾	Tuotot ²⁾		Kust. ¹⁾	Tuotot ²⁾	
	1 000 €	1 000 €	Htv	1 000 €	1 000 €	Htv	1 000 €	1 000 €	Htv
Tutkimus- ja asiakkuusprosessi	92 790	40 159	963	98 700	44 300	995	101 200	45 100	997
Viranomaisprosessi	22 650	6 394	229	25 000	7 200	245	26 400	7 400	248
Tilastoprosessi	5 743	1 060	57	5 500	500	53	5 800	500	55
Yhteensä	121 183	47 613	1 249	129 200	52 000	1 293	133 400	53 000	1 300

¹⁾ Kustannuslaskennassa tukitoimintoihin kohdistuneet tuotot on huomioitu kustannuksia pienentävänä tekijänä n. 2,0—2,5 milj. euroa/v.

²⁾ Vain suoraan ydintoimintaan kohdistuneet tuotot.

Luonnonvarakeskuksen tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Vaikuttavuus			
Referoidut tieteelliset julkaisut, kpl	702	650	700
Luottamus- ja maineindeksi			
— Media (1—5)	-	3,35	-
— Yritykset (1—5)	-	3,40	-
— Kansalaiset (1-5)	-	3,40	-
— Päättäjät (1—5)	-	3,40	-
— Tutkimuskumppanit (1—5)	-	3,30	-
Toiminnallinen tehokkuus			
Ydintoimintojen kokonaiskustannukset, 1 000 €/kokonaishtv	97	100	103
Referoidut tieteelliset julkaisut/tutkijahtv	1,1	1,0	1,0
Muut tieteelliset julkaisut/tutkijahtv	0,1	0,2	0,2
Muut julkaisut/tutkijahtv	0,9	1,0	1,0
Tuotokset ja laadunhallinta			
Muut tieteelliset julkaisut, kpl	83	90	100
Muut julkaisut (sis. ammattiyleisölle ja suurelle yleisölle suunnatut julkaisut), kpl	551	650	650
Tilastojulkistusten määrä, kpl	334	340	340
Vierailukertoja Luken tilastojen verkkopalveluissa, 1000 kpl	880	800	900
Annetut lausunnot, kpl	269	215	270
Tilastoviranomaistoiminnan sähköisten palveluiden häiriöttömyys, %	95	99	99
Henkiset voimavarat			
Tohtoreiden osuus (%) tutkijoista	57	60	60
Työtyytyväisyysindeksi	3,82	3,85	3,82

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	123 968	131 678	136 013
Bruttotulot	49 470	52 500	55 200
Nettomenot	74 498	79 178	80 813
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 873		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 107		

Bruttotulot ovat yhteensä 55 200 000 euroa, tästä on yhteisrahoitteisen toiminnan tuloja 36 900 000 euroa, maksullisen toiminnan tuloja 8 000 000 euroa, EU-maataloustukia 900 000 euroa sekä muita tuloja 9 400 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	174	150	150
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	174	150	150
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	98	90	90
— osuus yhteiskustannuksista	77	60	60
Kustannukset yhteensä	175	150	150
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1	-	-
Kustannusvastaavuus, %	99	100	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	7 261	8 350	7 850
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	7 261	8 350	7 850
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 954	4 100	3 950
— osuus yhteiskustannuksista	2 608	2 700	2 600
Kustannukset yhteensä	6 562	6 800	6 550
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	699	1 550	1 300
Kustannusvastaavuus, %	111	123	120

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	19 851	21 400	23 200
— EU:lta saatava rahoitus	5 648	5 900	6 300
— muu valtiontalouden ulkopuolinen rahoitus	7 451	7 400	8 000
Tuotot yhteensä	32 750	34 700	37 500
Hankkeiden kokonaiskustannukset	53 251	58 300	60 500
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-20 301	-23 600	-23 000
Omarahoitusosuus, %	38	40	38

Määrärahaa käytetään vähintään 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen, mikä on otettu huomioon määrärahaa totopelien tuotto-osuutena momentille 12.30.20 kertyvistä varoista.

Määrärahasta noin 600 000 euroa käytetään kalakantojen hoitamiseksi arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuksiin.

Tuloina otetaan huomioon muut kuin momentille 12.30.99 kertyvät Luonnonvarakeskuksen toiminnan tulot.

Pääomaluonteiset tulot on merkitty momentille 12.30.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Geenivaraohjelman mukaiset palveluhankinnat (siirto momentilta 30.40.22)	338
Laukaan kalatalousrakennusten korjausten vuokravaikutus	270
Luomuinstituutti (HO 2019)	100
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka/tutkimus (HO 2019)	200
Maatalouslaskenta 2020	-590
Metsälaskentaohjelmiston nykyaikaistaminen ja uudistaminen (MENU) -hanke (v. 2021 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-900
Minkiön ja Maaningan navettainvestointien vuokravaikutus	650
Minkiön ja Maaningan navettojen tutkimusinfra uusiminen	700
Passiivisesti kalastetun jätteen -seuranta (MYSL -seuranta)	50
Riistantutkimuksen lisäresurssi (HO 2019)	-100
Ruukin turvepeltojen tutkimus, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-200
Tutkimukseen panostaminen (HO 2019)	1 000
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-285
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	17
Palkkausten tarkistukset	384
Tasomuutos	1
Yhteensä	1 635

2022 talousarvio	80 813 000
2021 III lisätalousarvio	17 000
2021 talousarvio	79 178 000
2020 tilinpäätös	76 733 000

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 943 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää virastoilta, laitoksilta tai muilta organisaatioilta hankittavista, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevista tutkimuksista, selvityksistä sekä arvioinneista aiheutuviin kuluihin ja muihin kulutusmenoihin sekä tutkimuksiin ja selvityksiin liittyvien valtionapujen myöntämiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 32 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon tuloina valtion virastojen ja laitosten osuudet yhteistutkimushankkeisiin sekä EU:lta saatava tutkimusrahoitus.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla hankitaan tutkimustietoa pääluokkaperusteluissa todettuja vaikuttavuustavoitteita ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita tukevan päätöksenteon tueksi.

Määrärahalla rahoitetaan EU:n tutkimus- ja kehittämisohjelmiin (Horisontti Eurooppa kumppanuudet, Life) liittyvien suomalaisten hankkeiden kansallisia rahoitusosuuksia. Muiden valtion virastojen ja laitosten rahoitusosuudet tästä määrärahasta rahoitettaviin maa- ja metsätalousministeriön kokonaisvastuulla oleviin yhteistutkimushankkeisiin tuloutetaan tälle momentille. Määräraha sisältää maankäyttösektorin ilmastopolitiikan tutkimus- ja innovaatio-ohjelman rahoituksen. EU:n rahoitusosuudet tutkimushankkeisiin tuloutetaan tälle momentille, jolloin momentin tulokertymäksi arvioidaan n. 200 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maankäyttösektorin ilmastopolitiikan tutkimus- ja innovaatio-ohjelma (-3 htv) (HO 2019 kertaluonteinen)	-2 000
Yhteensä	-2 000
2022 talousarvio	8 943 000
2021 talousarvio	10 943 000
2020 tilinpäätös	1 343 000

23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 240 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalalla tuottavuuden edistämistä toteuttavien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 5 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat. Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan tuottavuuden paranemista. Virastot saavat rahoittaa määrärahalla hankkeita, joista maa- ja metsätalousministeriö on erikseen sopinut viraston kanssa.

2022 talousarvio	1 240 000
2021 talousarvio	1 240 000

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 652 000 euroa.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	27 652 000
2021 talousarvio	27 652 000
2020 tilinpäätös	25 347 724

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 537 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin. Määrärahasta saa käyttää enintään 1 698 000 euroa Euroopan metsäinstituutin perusrahoitukseen ja enintään 250 000 euroa muihin harkinnanvaraisiin maksuihin.

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Euroopan metsäinstituutin perusrahoitus	98
Yhteensä	98

2022 talousarvio	4 537 000
2021 talousarvio	4 439 000
2020 tilinpäätös	4 325 614

10. Maaseudun kehittäminen

Selvitysosa: Tämä selvitysosa on luvuille 30.10 ja 30.20.

*Toimintaympäristö**Suomi on Euroopan maaseutumaisin maa*

Suomen pinta-alasta valtaosa on maaseutua. Maaseudulla asuu vakinaisesti noin kolmannes väestöstä. Väestökehityksen seuranta pohjautuu pysyvää asutusta kuvaavaan tilastoituun väkilukuun, joka perustuu vuoden viimeisen päivän tilanteeseen eikä siten huomioi ihmisten liikkuvuutta. Monipaikkaisuuden puuttuvan tietoperustan vuoksi yhteiskunnan suunnittelu ja palvelurakenteet sekä erilaiset järjestelmät eivät ota tarpeeksi hyvin huomioon lisääntyvästä liikkumisesta syntyvää monipaikkaisuutta. Maaseutu- ja saaristoalueiden kannalta tämä on ongelmallista, koska maaseudun tilastoitu väkiluku on vähentynyt jo pitkään, vaikka kausiväestö on viime vuosikymmeninä kasvanut voimakkaasti erityisesti harvaan asutulla maaseudulla. Monipaikkaisen työskentelytavan arvioidaan

lisääntyvän edelleen. Maaseudulla on kausittain edelleen yli 1,1 milj. ihmistä enemmän kuin tilastoidun väkiluvun perusteella on arvioitu.

Maaseutualueet toimivat sekä yritystoiminnan että pysyvän ja vapaa-ajan asumisen ympäristönä. Maaseutualueiden mahdollisuudet liittyvät yritystoiminnan monipuolistumiseen sekä biotalouden kestäväan ja monipuoliseen hyödyntämiseen. Maaseutualueilla on keskeinen merkitys myös ilmastonmuutoksen torjunnan kaltaisten haasteiden ratkaisussa. Yrittäjyyden ja asumisen mahdollisuuksien entistä parempi hyödyntäminen edellyttää sitä, että eri hallinnonalojen yhteistyöllä varmistetaan maaseudun hyvä saavutettavuus sekä perusrakenteiden ja palvelujen toimivuus. Maaseudun elinvoimaisuuden edistämiseksi ja palveluiden turvaamiseksi tarvitaan yhteiskunnan tuen lisäksi innovaatioita ja uusyrityttä sekä omaehtoista paikallista kehittämistä.

Maaseutualueiden elinkeinorakenteet vaihtelevat maaseututyypeittäin ja alueittain. Ydinmaaseudulla ja kaupunkien läheisellä maaseudulla elinkeinorakenne on monipuolinen ja työllistymisen mahdollisuudet ovat paremmat kuin harvaan asutulla maaseudulla. Mikro- ja pienyritysten määrä on kasvanut erityisesti kaupunkien läheisellä maaseudulla. Harvaan asutulla maaseudulla elinkeinorakenne on yksipuolisempi ja haavoittuvampi ja työllistymisen mahdollisuudet heikommat. Samanaikaisesti monilla maaseutuyrityksillä on puutetta ammattitaitoisesta työvoimasta. Maaseutualueiden tilanne on parempi Etelä- ja Länsi-Suomessa kuin Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Monet maamme tulevaisuuden haasteista korostuvat maaseudulla. Vanhusten osuus väestöstä kasvaa erityisesti harvaan asutuilla maaseutualueilla. Maaseudun alhaisempi tulotaso sekä pitkät etäisyydet ja harva asutus vaikeuttavat mm. palvelujen ylläpitoa.

Kotimainen maataloustuotanto on ruokajärjestelmän perusta

Suomen ruokajärjestelmä perustuu kotimaiselle maataloustuotannolle, jonka merkitys on entisestään korostunut koronaviruksen yhteydessä. Käytetyistä elintarvikkeista 80 % on kotimaisia, mutta niiden tuottamiseen tarvitaan monia tuontipanoksia (mm. täydennysvalkuaisista, öljyä, lannoitteita ja kasvinsuojeluaineita, koneita ja laitteita sekä niiden varaosia). Maataloutta harjoitetaan edelleen koko maassa, vaikka tuotanto on viime vuosina keskittynyt tuotanto-oloiltaan suhteellisesti edullisimmille alueille. Maatilojen määrä on vähentynyt ja tilakoko kasvanut jo vuosikymmenien ajan, mutta tuotantomäärät ja peltoala ovat silti säilyneet suhteellisen vakaina.

Keskeisten tuotteiden tuotantomäärät vastaavat likimain kotimaista kulutusta lukuun ottamatta naudan- ja lampaanlihan, rukiin ja sokerin tuotantoa sekä valkuais- ja öljykasvien tuotantoa. Merkittävä määrä eläinten ruokintaan tarvittavasta täydennysvalkuaisesta joudutaan tuomaan, mikä on huoltovarmuuden kannalta ongelmallista.

Maataloudessa tarvitaan panostusta rakenteen kehittämiseen ja kannattavuuden ylläpitämiseen

Maatalouden rakennekehityksen arvioidaan jatkuvan edelleen. Tilamäärä vähenee, tuotanto tehostuu ja keskittyy suurempiin tuotantoyksiköihin ja jossain määrin myös alueellisesti. Keskimääräinen peltoala on kasvanut 20 hehtaarilla vuodesta 2000 ollen nyt noin 48 hehtaaria (luomutilat noin 59 ha). Vastaavasti myös kotieläintalouden tuotantoyksiköiden koko kasvaa ja tuotannossa otetaan käyttöön uutta teknologiaa.

Suhteellisen kilpailukyvyyn säilyttäminen edellyttää, että maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitys on vähintään yhtä nopeaa kuin keskeisissä kilpailijamaissa. Rakennetuilla on keskeinen merkitys investointien edistäjänä. Osa maataloista lisää maataloilla harjoitettavan muun yritystoiminnan määrää

maataloustuotannon kasvattamisen tai erikoistumisen sijaan, mikä näkyy muuta yritystoimintaa harjoittavien maatilojen suhteellisen osuuden kasvuna.

Nuorten viljelijöiden kannustaminen tilanpidon jatkajiksi on erityisen tärkeää Maatalouden riittävä kannattavuus ja kilpailukyky ja sen parantaminen ovat kotimaisen alkutuotannon säilymisen kulmakiviä. Näin myös ruoan alkuperä pystytään jäljittämään mahdollisimman hyvin. Riittävä kannattavuus on myös edellytys tuotantoa kehittäville investoinneille. Investoinnit parantavat tuotannon tehokkuutta, luonnonvarojen kestävää käyttöä, ympäristön tilaa sekä ilmaston muutoksen hidastamista ja siihen sopeutumista.

Maatalouden taloudellinen toimintaympäristö on vaikeammin ennakoitavissa kuin aiemmin, koska tuotteiden ja tuotantopanosten hintojen vaihtelu on aikaisempaa suurempaa. Viime vuosina tuotantopanosten hinnat ovat nousseet tuotteiden hintoja nopeammin, mikä on heikentänyt tuotannon kannattavuutta erityisesti kotieläintaloudessa. Viime vuosina vallinneet heikot kasvukausien sääolosuhteet ja niiden vaikutukset heijastuvat tilojen talouteen vielä useamman vuoden ajan.

Epävarmassa toimintaympäristössä maa- ja puutarhatalousyrittäjien osaamisen merkitys korostuu. Osaamista kehittämällä voidaan maa- ja puutarhatalouden kannattavuutta parantaa markkinaehtoisesti muun muassa tuotantoa ja tuottoa kasvattamalla sekä kustannuksia alentamalla ja tuotantopanosten hintoihin vaikuttamalla (kilpailuttaminen, yhteisostot, vuokraus tai leasing hankinnan sijaan, yhtiöittäminen)

Kilpailutilanteesta johtuen maatilojen mahdollisuudet parantaa kannattavuutta markkinaehtoisesti ovat kuitenkin rajalliset. Alkuvuonna 2020 voimakkaasti ja nopeasti laajentunut koronaviruskriisi on nostanut esiin myös uusia, ennakoimattomia haasteita ja riskejä myös ruuantuotannolle. Uudenlainen epävarmuus hankaloittaa elintarvikemarkkinoiden ennakkointia ja edellyttää panostuksia tuotanto- ja kuljetusketjujen toimivuuden varmistamiseen.

Maataloustuotannon kannattavuuteen vaikuttavat myyntitulojen ja kustannusten ohella keskeisesti maatalouden EU:n rahoittamat ja kansalliset tuet. Niiden osuus maa- ja puutarhatalouden kokonaistuotosta on noin kolmannes. Tukikokonaisuus on rakennettu siten, että se on eri tuotantosuuntien ja alueiden kannalta mahdollisimman tasapainoinen. Viljelijöiden tulotasoon ja tuotannon kannattavuuteen vaikutetaan erityisesti EU:n suorien tukien (mom. 30.20.41), luonnonhaittakorvausten (mom. 30.20.44) ja maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien (mom. 30.20.40) avulla. Viljelijätuista noin puolet sisältyy maaseutuohjelmaan.

Vuosien 2019—2022 pinta-ala- ja eläinperusteiset tuet ja niiden EU-osuudet (milj. euroa)¹

	2019 toteuma	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
Eläinten hyvinvointikorvaukset (30.10.43) ²	60	61	65	65
— valtion osuus	35	35	38	38
— EU:n osuus	25	26	27	27
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (30.20.40)	322	316	325	326
EU-tulotuki (30.20.41)	524	524	516	518
Ympäristökorvaukset ja luonnonmukainen tuotanto (30.20.43) ²	294	295	310	306
— valtion osuus	171	171	178	177
— EU:n osuus	123	124	132	129
Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (30.20.44)	543	541	545	518
— valtion osuus	448	493	353	405

	2019 toteuma	2020 arvio	2021 arvio	2022 arvio
— EU:n osuus	95	48	192	113
Yhteensä viljelijätuet	1 743	1 737	1 761	1 733
— valtion osuus	976	1 015	894	946
— EU:n osuus	767	722	867	787
— EU:n osuus, %	44	42	49	45

¹⁾ Taulukossa on tarkasteltu vuosiin 2019—2022 kohdistuvaa tukea. Tuen maksu voi jakautua ao. tukivuoden alusta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun.

²⁾ Lisäksi maaseuturahaston elpymisrahoitusta (EU-osuus 100 %) on momentilla 30.10.43 (20 milj. euroa vuonna 2022) ja momentilla 30.20.43 (73 milj. euroa vuonna 2021 ja reilu 2,5 milj. euroa vuonna 2022).

Rahoituskausi 2021—2027 alkaa siirtymäkaudella

EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa (CAP) toimeenpannaan EU:n monivuotiseen rahoituskehykseen sisältyvien muiden politiikkalohkojen ja rahastojen tavoin monivuotisina kokonaisuuksina. Tuleva rahoituskausi kattaa vuodet 2021—2027. EU:n rahoituksesta saavutettiin sopimus heinäkuussa 2020. Uuden rahoituskauden säädökset hyväksyttäneen syksyn 2021 aikana. Tämän vuoksi uusien toimenpiteiden käyttöönotto viivästyy kahdella vuodella. Siirtymäkautta koskevien säädösten perusteella vuosina 2021—2022 jatketaan ohjelmakauden 2014—2020 toimenpiteitä rahoituskauden 2021—2027 rahoituksella.

Siirtymäkaudella jatketaan tulevien tukijärjestelmien suunnittelua. EU:n lainsäädännön hyväksymisen jälkeen viimeistellään EU:n komissiolle toimitettava uuteen rahoituskauteen liittyvä yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelma (CAP-suunnitelma). Se sisältää EU:n kokonaan rahoittamat ja osarahoittamat toimenpiteet sekä niihin liittyvät kansalliset tuet ja niiden rahoitussuunnitelman.

Kilpailukykyä kuluttajalähtöisyydellä, osaamisella, innovaatiolla ja tutkitun tiedon hyödyntämisellä

Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa entistä enemmän kaikkien ruokajärjestelmän toimijoiden vahvaan osaamiseen sekä innovaatioiden kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon. Innovaatioita ovat mm. uudet biotalouden tuotteet, uudet tuotantoteknologiat ja uudet ympäristöystävälliset tuotantotavat. Kilpailukykyä voidaan lisätä kasvattamalla tuotannon jalostusarvoa, viennin kasvattamisella tai erikoistumalla esimerkiksi luomutuotantoon. Myös luonnontuoteala on kasvava sektori, joka tarjoaa erilaisia hyvinvointihyötyjä ja kaupallisia mahdollisuuksia.

Elintarvikesektori on teollisuuden aloista neljänneksi suurin. Kaikkiaan ruoka-ala työllistää Suomessa noin 340 000 henkeä eli 13 % työllisestä työvoimasta. Elintarvikkeiden jalostus on Suomessa polarisoitunut. Muutamalla suurella yrityksellä on alalla vahva rooli, vaikka henkilöstömäärällä mitattuna alan yrityksistä 99 % lukeutuu alle 250 henkilöä työllistäviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Ruokajärjestelmän kannalta keskeistä on, että alalla on riittävästi vahvoja, innovatiivisia, kasvuhaluista ja kilpailukykyisiä yrityksiä. Ruokaketjun ruokahävikin määrä on tarkoitus puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Ruokahävikin kokonaismäärän elintarvikeketjussa arvioidaan olevan 350—380 miljoonaa kiloa.

Kuluttajien valinnat ja ruokaosaaminen vaikuttavat vahvasti ruokajärjestelmään ja sen tulevaisuuteen. Entistä useammin kuluttajien ostopäätösten perusteena ovat oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella myös tuotantoeläinten hyvinvointi sekä tuotantoketjun ympäristökuormituskysymykset sekä sosiaaliset näkökulmat ja työllisyyskysymykset. Ruokajärjestelmä on monipuolistunut ja kansainvälistynyt, ja toisaalta kiinnostus mm. lähi- ja luomuruokaan on kasvanut. Ruoan alkuperä, tuotantotavat, ilmastovaikutukset, turvallisuus ja terveellisyys kiinnostavat kuluttajia.

Viestinnän ja ruokakasvatuksen kautta voidaan lisätä tietoa vastuullisesta ja kestävästä ruokajärjestelmästä.

Ruokamarkkinoiden globalisoituminen tuo haasteita hallita ruokajärjestelmän riskejä kuten tauteja, jotka leviävät elintarvikkeiden, elävien eläinten tai eläintuotteiden sekä kasvien välityksellä maista, joiden tauti- ja hygieniatilanne on heikko tai joiden tuotanto-olosuhteet ovat sellaiset, että näitä riskejä ei pystytä täysin hallitsemaan. Valveutuneet kuluttajat edellyttävät vastuullista toimintaa kaupalta, teollisuudelta ja alkutuotannolta. Ruokajärjestelmän eri osat kytkeytyvät monin tavoin toisiinsa, ja tällöin yhden osapuolen menestyminen vaikuttaa muidenkin osapuolien menestymiseen. Tätä kokonaisuutta ohjataan ruokapolitiikalla. Valtioneuvoston ruokapoliittista selontekoa (Ruoka2030) toimeenpannaan parhaillaan. Hallitusohjelman mukainen Yhteinen ruokapöytä -keskustelufoorumi on toiminnassa ja sen tavoitteena on luoda yhteinen tavoitetila ja strategia ruokaketjun tulevaisuudelle.

Maaseutualueet tarjoavat ratkaisuja ympäristön tilaan ja ilmastomuutoksen liittyviin haasteisiin

Maatalouden ravinnepäästöt maaperään ja vesistöihin ovat vähentyneet maaseutuohjelman toimenpiteiden, ympäristötietoisuuden ja -osaamisen lisääntymisen, kulutustottumusten muutosten sekä uusien tarkennettujen tuotantomenetelmien ja luomutuotannon lisääntymisen seurauksena. Ilmastomuutos, luonnonvarojen määrä ja laatu, kaavoitus ja muu yhdyskuntarakenteen ohjaus sekä energian tuotantotavat vaikuttavat olennaisesti myös ruokajärjestelmän ja maaseutualueiden kehitykseen. Tulevaisuudessa tärkeinä haasteina säilyvät ilmastomuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Ne edellyttävät ratkaisuja, jotka vaikuttavat maankäyttöön, energian kulutukseen, ravinteiden kierrätykseen, maataloustuotantoon ja tuotantotekniikkaan. Hallitusohjelman mukaisesti valmisteltavan ilmastoruokaohjelman tavoitteena on tukea yhteiskunnan siirtymistä kohti ilmastokestävää ruokajärjestelmää. Ilmastokestävässä ruokajärjestelmässä huomioidaan kaikki kestävyiden näkökulmat: sosiaalinen, taloudellinen, kulttuurinen ja ekologinen kestävyys. Ohjelma tukee Suomen hallituksen tavoitetta hiilineutraalista Suomesta vuoteen 2035 mennessä.

Kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden mukaisesti maatalousperäisten energialähteiden tuotanto ja käyttö lisääntyvät lähivuosina. Maa- ja metsätalousministeriö toteuttaa oman sektorinsa osalta hallitusohjelmaan kirjattuja biokaasun edistämistoimia. Erityisiä painopisteitä ovat hajautetun biokaasutuotannon edistäminen sekä ravinteiden kierrätys osana biokaasun tuotantokokonaisuutta.

Keskeiset toimenpiteiden tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2022 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti maaseudun kehittämisen (luku 30.10) ja maa- ja elintarviketalouden (luku 30.20) politiikkasektoreille seuraavat pääluokkaperusteluissa esitettyjä yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet ja tunnusluvut. Määrärahat näiden tavoitteiden edistämiseen on budjetoitu lukujen 30.10 ja 30.20 momenteille

Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee

- Kaikilla on riittävästi turvallista ja ravitsevaa ruokaa
- Suomalaisen ruuan kysyntä ja vienti kasvavat
- Ruokajärjestelmä on kuluttaja- ja markkinalähtöinen
- Ruokajärjestelmä toimii kannattavasti ja kestävästi
- Ruokajärjestelmän arvonlisä kasvaa ja se jakaantuu oikeudenmukaisesti
- Maatalouden tuotantorakenne ja tuottavuus parantuvat

- Tuotantopanokset säilyvät korkeatasoisina ja turvallisina
- Eläintaudit ja kasvintuhoojat ovat hallinnassa
- Eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla ja mikrobilääkeresistenssi on hallinnassa

Maa- ja elintarviketalous

	2018	2019	2020	2021—2022 tavoite
Maataloustuotannon arvo (milj. euroa) ¹	3 955	4 353	3 895	kasvaa
Elintarviketuotannon bruttoarvo yhteensä (milj. euroa) ²	31 154	31 942	30 338	kasvaa
Elintarvikeviennin arvo (milj. euroa) ³	1 520	1 716	1 739	kasvaa
Kotimaisen tuotannon osuus (%) kulutuksesta				
—liha yhteensä (%) ⁴	80	81	83	nykytaso
—maitotuotteet yhteensä (%) ⁴	74	72	73	nykytaso
—viljat yhteensä (%) ⁵	102	143	117	nykytaso
—tomaatti (%) ⁶	60	61	61	kasvaa
Maatalouden yrittäjätulo/FWU (euroa/vuosi) ⁷	20 300	20 800	24 300	kasvaa
Maatilojen keskikoko (ha)	48	49	50	kasvaa
Maatilojen investointien määrä (milj. euroa) ⁸	1 015	1 152	-	kasvaa
Maatalouden monimuotoisuuden ja maiseman hoito (ha) ⁹	32 793	33 120	32 344	42 000
Luomutuotannon määrä				
—maito (litraa)	69,0	74,0	79,0	kasvaa
—naudanliha (kg)	2,6	2,7	3,4	kasvaa
—kananmunat (kg)	4,7	5,2	5,2	kasvaa
—kaura (kg)	45,9	76,3	83,4	kasvaa
—luomueläintilojen lukumäärä (kpl) ¹⁰	1 037	1 036	1 126	kasvaa
Elintarvikealan mikro- ja pienyritysten ¹¹				
—lukumäärä (kpl)	1 628	1 623	1 623	kasvaa
—tuotannon jalostusarvo (milj. euroa)	699	665	665	kasvaa

¹) Lähde: Luke. Sisältää myyntituottojen lisäksi myös omaan ruokatalouteen, rehukäyttöön ja jatkojalostukseen käytettyjen tuotteiden arvon sekä varastonmuutokset. Vuoden 2020 luku on ennuste.

²) Lähde: Tilastokeskus, kansantalouden tilinpito, yritysten rakenne- ja tilinpäätösaineisto. Maatalouden, elintarviketeollisuuden, ravitsemistoiminnan sekä elintarvikkeiden tukku- ja vähittäiskaupan tuotannon bruttoarvo. Vuosien 2018—2020 tiedot ovat ennakkollisia.

³) Lähde: Luke. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden ulkomaankauppatilasto.

⁴) Lähde: Luken Ravintotase, laskelmat tietokantaa käyttäen.

⁵) Lähde: Luke/VYR: Satokausittainen viljatase. Luvut sisältävät kaikki viljat ja eri käyttökohteet. Vuoden 2020 luku on arvio.

⁶) Lähde: Luke ravintotase. Vuoden 2020 luku on arvio.

⁷) Lähde: Luke. FWU on yrittäjäperheen työtunneista laskettu kokopäiväisesti työskentelevien yrittäjäperheen jäsenten lukumäärä (0,85 henkilöä tilaa kohti vuonna 2019). Maatalouden yrittäjätulo kuvaa keskimäärin yritystä kohti saatua tuloa vuodessa. Vuoden 2020 luku on ennuste.

⁸) Lähde: Luke/Tilastokeskus. Vuoden 2020 lukua ei ole vielä saatavilla

⁹) Lähde Ruokavirasto: Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta rahoitettavan maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito -nimisen ympäristösopimuksen pinta-ala

¹⁰) Lähde: Ruokavirasto/luomuvälvonta (sisältää myös siirtymävaiheen pinta-alan).

¹¹) Lähde: Tilastokeskus. Vuoden 2020 luku on arvio.

Ruokajärjestelmän ympäristökestävyys

	2000—2006 keskim.	2007—2013 keskim.	2014— 2018 keskim.	2019 toteutuma	2019—2021 tavoite
Valtakunnallinen typpitase, kg N/ha ¹	53,8	46,3	51,4	42,2	<46,0
Valtakunnallinen fosforitase, kg P/ha ¹	7,6	4,0	4,9	3,4	<5,0
Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ²	6,6	6,5	6,6	6,6	<6,6
Maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ³	8,2	8,3	8,3	8,6	<8,6
Maatalouden ammoniakkipäästöt kt/vuosi ⁴	31,5	31,7	29,9	28,5	<28,5

¹⁾ Typpi- ja fosforitase kuvaavat peltohehtaarelle käytetyistä panoksista tulevien ja lopputuotteisiin sitoutuneiden ravinnemäärien erotusta (Lähde: Luonnonvarakeskus, Agrikaattori).

²⁾ Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöiksi luetaan metaanipäästöt kotieläinten ruansulatuksesta ja lannankäsittelystä, dityppioksidipäästöt lannankäsittelystä ja viljelymaasta sekä kalkituksen hiilidioksidipäästöt, Lähde: Tilastokeskus ”Kasvihuonekaasupäästöt Suomessa 1990-2021 EU:lle ja YK:n ilmastopöytäkirjalle” 15.3.2021.

³⁾ Maatalouden maankäyttösektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätaloussektori) kasvihuonepäästöjä ovat viljelymaasta ja ruohikkoalueilta syntyvät hiilidioksidipäästöt, Lähde: Tilastokeskus ”Kasvihuonekaasupäästöt Suomessa 1990-2021 EU:lle ja YK:n ilmastopöytäkirjalle” 15.3.2021.

⁴⁾ Lähde: Kaukokulkeutumisopimukselle toimitettu inventaarioraportti — Finland’s Informative Inventory Report, IIR 2021, maaliskuu 2021

Elintarvikkeiden ja tuotantopanosten laatu¹

	2018	2019	2020	2021—2022 tavoite
Raportoidut elintarvikevälikkeiset ruokamyrkytyssepidemiat (kpl)				
—epidemioiden lukumäärä	67	42	45	alle 45
— niissä sairastuneiden määrä (kpl)	1 415	708	990	alle 1 000
Eläinten hyvinvointikorvauksia saaneiden tilojen osuus kotieläintiloista (%)	52	58	60	kasvaa
Eläinten hyvinvointivaatimukset täyttävien tilojen osuus otantavalvonnassa tarkastetuista tiloista (%)	82	70	73	yli 80
Vakavien eläintautien esiintyminen (kpl) ²				
—ihmisen pitämät eläimet (kpl)	1	0	0	0
—luonnonvaraiset eläimet (kpl)	3	1	0	0
Mikrobilääkeresistenssin määrä sioilla ja broilereilla (%) ³	21	21	20	vähenee
Vaatimukset täyttävien siemensektorin kohteiden osuus (%) ⁴				
— säännöllisesti tarkastettavat kohteet (%)	98	96	96	yli 95
— kohdennetusti tarkastetut kohteet (%)	90	92	91	yli 85
Karanteenituhoojien esiintymien lukumäärä (kpl) ⁵	305	244	217	vähenee

¹⁾ Lähde: Ruokavirasto

²⁾ EU:n eläinterveysseurantajärjestelmän mukaiset A- ja B-luokan eläintaudit sekä muut torjuttavat eläintaudit.

³⁾ FINRES-Vet -ohjelmassa yhdelle tai useammalle tutkitulle antibiootille vastustuskykyisten E. coli -bakteerien %-osuus tutkituista indikaattori-E. coli -bakteereista sioilla ja broilereilla.

⁴⁾ Säännöllisesti tarkastettavat kohteet ja kohdennetusti valittavat tarkastuskohteet

⁵⁾ Karanteenituhoojat ovat kasvitauteja ja tuholaisia, joiden leviäminen Suomeen pyritään estämään. Kaikki karanteenituhoojat on lueteltu kasvinterveyslainsäädännössä, Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/2072 (liite II ja liite III)

Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä

- Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen
- Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa
- Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy
- Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan
- Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja
- Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin
- Osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat

Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa

- Maaseutualueiden yritysraakenne kehittyy ja uudistuu sekä yritysten kilpailukyky paranee
- Yrityksille on tarjolla osaavaa työvoimaa, rahoitusta ja palveluita
- Yhteiskunnan infrastruktuuri ja laadukkaat palvelut mahdollistavat hyvinvoinnin, asumisen ja elinkeinotoiminnan maaseudulla
- Alueellinen ja paikallinen yhteistyö sekä yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen vahvistuvat
- Päätöksenteossa huomioidaan vaikutukset maaseudulle
- Maaseutu-, saaristo- ja kaupunkialueiden vuorovaikutus toimii

Maaseudun kehittämisen tunnusluvut¹

	2010	2015	2017	2018	2019
Maaseutualueella sijaitsevien yritysten toimipaikkojen osuus kaikista toimipaikoista, % ²	37,3	37,4	36,3	35,7	-
Työllisyysaste yhteensä ²⁾	65,0	64,3	66,8	68,4	-
— harvaan asuttu maaseutu	57,7	58,5	61,9	63,9	-
— ydinmaaseutu	63,2	63,3	66,1	67,6	-
— kaupunkien läheinen maaseutu	68,8	68,5	70,9	72,3	-
— kaupungit	65,5	64,3	66,7	68,3	-
Vakituisesti maaseutualueilla asuvien ja kesäasukkaiden osuus väestöstä, %	38,4	37,2	36,8	36,5	36,2
Maaseutualueilla asuvien osuus väestöstä, %	31,0	29,7	29,0	28,7	28,4
Maaseutualueilla yöpyneiden osuus kaikista yöpyneistä, %	33,9	33,2	32,3	32,5	31,9

¹⁾ Taulukon luvut koskevat Manner-Suomea (Lähde: Tilastokeskus, maaseutuindikaattorit)

²⁾ Vuoden 2019 tietoja ei ole vielä saatavilla.

Maaseutuohjelman toteuma vuosina 2014-2022¹

	2007—2013 toteutuma	2014—2020 ² toteutuma	2014—2022 ³ tavoite
Maatalouden tuettujen investointien määrä, kpl	1 771	8 008	9 650
Aloitustukea saaneet uudet viljelijät, kpl	2 942	1 237	2 700
Tuetut yritykset, kpl	10 599	3 944	7 850
Luodut uudet työpaikat	7 948	3 699	7 000
Koulutuksiin osallistuneet, hlö	39 456	29 888	52 000

¹⁾ Lähde: Ruokavirasto. Maaseutuohjelman 2014—2020 toteutus käynnistyi täysimääräisesti vuonna 2016. Rahoituskauden 2014—2020 toteutuma esitetään päättäneiden hankkeiden osalta.

²⁾ Toteuma 31.12.2020

³⁾ Sisältää myös maaseutuohjelmaan vuosille 2021-2022 sisältyvät elpymisvälineen lisävarojen tavoitteet. Hankkeiden toteutusaika päättyy vuonna 2025.

Talousarvion ulkopuoliset rahastot

Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera)

Kokonaan kansallisesti rahoitettavat investointiavustukset myönnetään ja maksetaan Makerasta. Manner-Suomen maaseutuohjelman 2014—2020 toimenpiteitä sovelletaan vuonna 2022, mutta rahoitus tulee rahoituskauden 2021—2027 varoista. Rahaston taloudellista tilannetta on tarkasteltu seuraavassa taulukossa. EU-osarahoitteiset investointi- ja aloitusavustukset rahoitetaan talousarviosta (mom. 30.10.40). Maatalouden investointeja ja tilanpidon aloittamista edistetään myös korkotuen avulla (mom. 30.10.41).

MAKERasta ja talousarviosta myönnettävät maatalouden rakennetuet tukimuodoittain vuosina 2020—2022 (milj. euroa)

	2020 tilinpäätös	2021 arvio	2022 arvio
MAKERA			
Käytettävissä olevat varat yhteensä	226,59	128,64	106,02
— omat tulot ¹	9,72	10,25	8,72
— lainojen ja avustusten peruutukset	0,03	0,10	0,10
— tulot EU:lta + sekalaiset tulot	1,41	1,14	0,96
— edelliseltä vuodelta siirtyvä määrä	48,63	117,15	96,24
— muut tulot	-	-	-
— siirto talousarviosta	166,80	-	-
LAINAT, yhteensä			
MAKERasta (valtionlainat)	0,50	0,45	0,50
Korkotukilainat yhteensä (mom. 30.10.41)	250,00	250,00	250,00
AVUSTUKSET (vuosien 2021 ja 2022 osalta myöntövaltuus)			
MAKERasta	95,70	15,00	15,00
EU-osarahoitteiset avustukset (mom. 30.10.40)	38,41	68,00	100,00
KORKOTUKILAINOJEN KORKOTUKI (mom. 30.10.41)	12,71	15,00	15,00

¹⁾ Muun muassa lainojen lyhennykset ja korot. Sisältää myös kauppahintasaamiset ja tilojen myynnit.

Maatalouden interventiorahasto (Mira)

Maataloustuotemarkkinoiden liiallisia häiriötilanteita vakiinnutetaan EU:n markkinajärjestelmään sisältyvien markkina- ja interventiotoimien avulla. Interventiotoiminta on lähinnä tuotteiden varastointia. Toimien rahoitusta varten on *maatalouden interventiorahasto*, jonka menot rahoitetaan pääosin EU:n maatalouden tukirahaston varoista. Maatalouden interventiorahaston valtion vastattavaksi jäävät menot katetaan rahastoon tehtävällä budjettisiirrolla momentilta 30.20.60.

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 110 245 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) maaseuturahaston elpymisvälineestä maksettavien maatalouden investointiavustusten EU:n rahoitusosuuden maksamiseen
- 3) ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä siirtymäkauteen 2021—2022 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 100 000 000 eurolla ja maaseuturahaston elpymisvälineeseen kohdistuvia myöntämispäätöksiä 35 000 000 eurolla.

Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020, siirtymäkauteen 2021—2022 tai maaseuturahaston elpymisvälineeseen kohdistuvaa vuoden 2021 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2022.

Selvitysosa: Nuoren viljelijän ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloittamisavustukset sekä maatalouden investointiavustukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Vuonna 2022 toimeenpano jatkuu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 sääntöjen mukaisesti (siirtymäkausi 2021—2022). Avustuksilla parannetaan maatalouden tuottavuutta ja kilpailukykyä, pienennetään tilanpidon aloittamiseen liittyvää taloudellista riskiä sekä osaltaan turvataan maataloustuotannon jatkumista. Investointeja tuetaan momentilta myönnettävien osarahoitteisten avustusten lisäksi korkotuella (mom. 30.10.41) sekä maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettävillä kansallisilla avustuksilla ja valtiontakauksilla.

Siirtymäkauden vuoden 2022 ja maaseuturahaston elpymisvälineen avustuspäätösten kokonaismääräksi arvioidaan 135 000 000 euroa. Tästä määrästä aloitusavustuksia arvioidaan olevan 13 000 000 euroa ja investointiavustuksia 122 000 000 euroa, josta maaseuturahaston elpymisvälineen osuus on 35 000 000 euroa. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 on 42 % ja maaseuturahaston elpymisvälineen EU:n rahoitusosuus on 100 %.

.

Momentin vuoden 2022 määrärahojen arvioitu jakautuminen (euroa)

Yhteensä, josta	110 245 000
— EU-osuus	37 378 000
— valtion osuus	51 617 000
— maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %)	21 250 000

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2022	2023	2024	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset (EU-osuus 42 %) ¹	63,3	8,6	-	71,9
Vuoden 2022 sitoumukset (EU-osuus 42 %)	40,0	60,0	-	100,0
Maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %) vuoden 2021 sitoumukset	12,5	3,7	2,6	18,8
Maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %) vuoden 2022 sitoumukset	8,8	17,5	8,7	35,0
Menot yhteensä	124,6	89,8	11,3	225,7

¹⁾ Osa menoista katetaan siirtyvällä erällä

Ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	2014—2022 rahoituskehys ¹			Määräraha ¹		
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	maksettu 2015— 2020	budjetoitu ² 2021	esitys ³ 2022
Aloitus- ja investointiavustukset	314,100	350,900	665,000	343,637	67,500	110,245
—josta maaseuturahaston elpymisväline	60,000		60,000		6,250	21,250

¹⁾ Rahoituskehys on lisätty siirtymäkauden 2021—2022 maaseuturahasto-osuus ja elpymisväline. Siirtymäkauden maaseuturahasto-osuutta koskeva Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 muutos on hyväksytty 14.4.2021. Maaseuturahaston elpymisvälineen käsittävä muutosesitys on toimitettu EU:n komission hyväksyttäväksi 16.4.2021.

²⁾ Vuoden 2021 määräraha sisältää vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa lisätyn maaseuturahaston elpymisvälineen osuuden.

³⁾ Vuonna 2022 määrärahaa tarvitaan yhteensä 104,0 milj. euroa, jolloin osa momentin menoista katetaan edeltävältä vuodelta siirtyvällä erällä. Vuonna 2022 tarvittavasta määrärahasta siirtymäkauden 2021—2022 sitoumusten perusteella arvioidaan maksettavan 80,8 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Biokaasu- ja lannankäsittelyinvestointien rahoittaminen (HO 2019 kertaluonteinen)	-4 000
EU-rahoituksen ja siirtymäkauden muutokset	25 700
Maaseuturahaston elpymisväline (NGEU)	21 250
Tukiohjelman toteuttamiseen liittyvä muutos	2 045
Yhteensä	44 995

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	110 245 000
2021 III lisätalousarvio	6 250 000
2021 I lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	65 250 000
2020 tilinpäätös	88 326 000

41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), kolttalain (253/1995), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2022 korkotukea saa hyväksyä enintään 250 000 000 euron lainapääomalle.

Selvitysosa: Maatalouden rakennetukilain nojalla myönnettävissä korkotukilainoissa vuosittainen korkotuki on vuodesta 2013 alkaen myönnettyissä lainoissa enintään kolme prosenttia jäljellä olevasta lainamäärästä ja aiemmin myönnettyissä vastaavasti enintään neljä prosenttia. Aikaisemman rahoituslainsäädännön nojalla vuosina 1996—2012 myönnettyissä lainoissa korkotuen enimmäismäärä on enintään neljä tai viisi prosenttia jäljellä olevasta lainamäärästä lainan myöntämisaikankohdasta riippuen. Ennen vuotta 1996 myönnettyistä maaseutuelinkeinolain mukaisista lainoista maksetaan luottolaitokselle korkotukea 50 % luottolaitoksen perimästä kokonaiskorosta. Maatilalain mukaisille lainoille maksettavan korkohyvityksen määrä vaihtelee lainan myöntämivuodesta ja lainalajista riippuen. Korkotukilainojen takaisin maksamatta oleva pääoma oli vuoden 2020 lopussa yhteensä n. 1,49 mrd. euroa. Määrärahan mitoituksessa on oletettu vuonna 2022 keskimääräiseksi korkotueksi 1 % korkotukilainojen pääomasta.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2022	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Ennen vuotta 2022 myönnettyt korkotukilainat	12,3	11,4	10,2	8,7	85,8	128,4
Vuonna 2022 myönnettävät korkotukilainat	0,7	1,6	1,9	1,7	28,7	34,6
Menot yhteensä	13,0	13,0	12,1	10,4	114,5¹	163,0

¹⁾ Vuodesta 2026 lähtien korkotuen määrän arvioidaan olevan 3 % korkotukilainojen pääomasta.

2022 talousarvio	15 000 000
2021 talousarvio	15 000 000
2020 tilinpäätös	12 705 663

42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 28 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luopumiseläkelain (16/1974) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) ja maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisten luopumistukien ja hoitokustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luopumistuella edistettiin yksikkökoon suurentamista ja sukupolvenvaihdoiksi maa- ja porotaloudessa. Tavoitteena oli myös alentaa maatalousyrittäjien keski-ikää. Uusia luopumistukipäätöksiä voitiin tehdä vuoden 2018 loppuun asti, minkä jälkeen maatalouden varhaiseläkkeiden myöntäminen ei ole enää ollut mahdollista Euroopan unionissa.

Vuonna 2022 maksetaan kokonaan kansallisesti rahoitettavista kolmesta maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmästä (ajanjaksot 2007—2010, 2011—2014 ja 2015—2018) sekä aiempien vuosien luopumiseläkejärjestelmästä aiheutuvia menoja sekä niihin liittyviä sopimusten hoitokuluja.

Luopumistukien ja -eläkkeiden toteutuminen vuonna 2022

Tukimuoto	Järjestelmän piiriin tullut sen voimassaoloaikana		Eläkkeitä maksussa v. 2022 lopussa, arvio kpl	Keskimääräinen korvaus v. 2022, arvio euroa/kk
	Tiloja	Luopujia		
Luopumiseläke			5 057	249
Luopumistuki 2007—2010	2 467	4 298	35	217
Luopumistuki 2011—2014	2 067	3 277	744	656
Luopumistuki 2015—2018	626	849	457	1 025
Yhteensä	5 160	8 424	6 293	

Vuosina 2021 ja 2022 määrärahan tarpeen arvioidaan jakautuvan seuraavasti (milj. euroa)

	2021 arvio	2022 arvio
Luopumiseläkkeet	18,44	16,35
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2007—2010	0,53	0,23
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2011—2014	11,04	7,72
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2015—2018	6,51	6,17
Hoitokulu ¹	0,80	0,65
Yhteensä	37,32	31,12²

¹⁾ Sosiaali- ja terveysministeriö on 11.1.2019 antamallaan päätöksellä (Dnro STM/5132/2018) vahvistanut hoitokulun perusteet vuosille 2019—2022.

²⁾ Lisäksi momentilla on käytettävissä edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarvearvion muutos	-2 800
Yhteensä	-2 800

2022 talousarvio	28 500 000
2021 talousarvio	31 300 000
2020 tilinpäätös	45 300 000

43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 85 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 sekä siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien eläinten hyvinvointikorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) maaseuturahaston elpymisvälineestä maksettavien eläinten hyvinvointikorvausten EU:n rahoitusosuuden maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien sekä ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Eläinten hyvinvointikorvaukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Vuonna 2022 toimeenpano jatkuu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 sääntöjen mukaisesti (siirtymäkausi 2021—2022).

Eläinten hyvinvointikorvausten tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin kohentuminen. Tavoitteena on tuotantoeläinten lajinnukaisemman hoidon edistäminen ja viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Eläinten hyvinvointisitoumus voidaan tehdä naudoista, sioista, lampaista, vuohista sekä siipikarjasta. Eläinten hyvinvointisitoumuksissa viljelijä sitoutuu noudattamaan toimenpiteen ehtoja valitsemiensa eläinlajien osalta. Sitoumus on 1-vuotinen, mutta se voidaan uusita vuosittain.

Ohjelmakauden 2014—2020 mukaiseen järjestelmään on sitoutunut noin 6 000 kotieläintuotannon harjoittajaa. Järjestelmään on sitoutunut noin 50 % nauta-, lammas- ja vuohitiloista sekä noin 70 % sika- ja siipikarjatilastoista.

Vuonna 2022 määrärahaa arvioidaan tarvittavan yhteensä 85 000 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 47 300 000 euroa ja kansallista osuutta 37 700 000 euroa. EU:n rahoitusosuudesta 20 000 000 euroa on maaseuturahaston elpymisvälineen osuutta. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 on maaseuturahaston osalta 42 % ja maaseuturahaston elpymisvälineen osalta 100 %.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	2014—2022 rahoituskehys ¹			Määräraha		
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	maksettu 2014—2020	budjetoitu 2021	esitys 2022
Eläinten hyvinvointikorvaukset	223,360	304,640	528,000	366,836	65,000	85,000
—josta maaseuturahaston elpymisväline	20,000		20,000			20,000

¹⁾ Rahoituskehykseen on lisätty siirtymäkauden 2021—2022 maaseuturahasto-osuus ja elpymisväline. Siirtymäkauden maaseuturahasto-osuutta koskeva Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 muutos on hyväksytty 14.4.2021. Maaseuturahaston elpymisvälineen käsittävä muutosesitys on toimitettu EU:n komission hyväksyttäväksi 16.4.2021.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maaseuturahaston elpymisväline (NGEU)	20 000
Yhteensä	20 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	85 000 000
2021 III lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	65 000 000
2020 tilinpäätös	62 767 000

(44.) Maatalouden ja maaseudun yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

2020 tilinpäätös

60 000 000

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 356 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden neuvontapalvelujen valtionavusta annetun valtioneuvoston asetuksen (431/2016) mukaisesti neuvontaan myönnettävien valtionapujen maksamiseen valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville yrityksille ja muille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtionavulla turvataan alueellisesti ja sisällöllisesti kattava, kohtuuhintainen ja ammattitaitoinen neuvonta, joka omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiselle koko Suomessa. Valtionapua saavien neuvontajärjestöjen vaikuttavuutta mitataan mm. asiakkaiden määrällä. Noin puolet maatalous- ja puutarhayrityksistä ovat neuvontajärjestöjen asiakkaita tai jäseniä.

Valtionavun käytölle on asetettu alustavat tavoitteet maaseudun elinkeinojen edistämiseksi:

1. Luodaan neuvonnan ja osaamisen kehittämisen keinoin edellytyksiä biotalouteen ja kotimaiseen maataloustuotantoon perustuvan markkina- ja kuluttajalähtöisen yritystoiminnan kilpailukyvyille ja jalostusasteen kasvulle sekä kannattavuuden, tuottavuuden ja tuotantorakenteen parantumiselle. Kuluttajalähtöisyyden lisäksi huoltovarmuuden riittävä taso edellyttää valkuaiskasvien tuotannon kasvattamista.
2. Edistetään neuvonnalla ja neuvonnan palveluja kehittämällä ympäristöystävällisempiä tuotantomenetelmiä mm. tuotantopanosten optimaalisella ja kestäväällä käytöllä. Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja, jotka vaikuttavat maankäyttöön, energiantuotantoon ja -käyttöön, ravinteidenkierrätykseen, maataloustuotantoon ja tuotantotekniikkaan ja joiden avulla siirrytään kohti ilmastokestävää ruokajärjestelmää.
3. Edistetään neuvonnallisin ja kotieläinjalostuksellisin keinoin sekä mittareita ja menetelmiä kehittämällä, hyvinvointia ja turvallisuutta sekä ruokajärjestelmän vastuullisuutta.

Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2022 tavoitteet sovitaan tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön ja neuvontajärjestöjen välisessä tulossopimuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alkuperäisrotuisten nautojen geneettisen monimuotoisuuden turvaaminen (siirto momentilta 30.40.22)

30

Yhteensä	30
-----------------	----

2022 talousarvio	5 356 000
2021 talousarvio	5 326 000
2020 tilinpäätös	5 826 000

51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 843 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää seuraaviin poronhoitolain (848/1990) mukaisiin Paliskuntain yhdistykselle myönnettäviin avustuksiin:

- 1) valtakunnan rajoilla sijaitsevien porosteaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon myönnettävien valtionapujen maksamiseen
- 2) porotalouden edistämiseen tähtäävän neuvonta- ja kehittämistyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtakunnan rajoilla olevien porosteaitojen valtion vastuulla olevat velvoitteet perustuvat valtioiden välillä solmittuihin poroaitasopimuksiin ja koskevat Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Venäjän rajoilla olevien poroaitojen rakennus- ja kunnossapitotoimenpiteitä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Poroaitasopimusten mukaisten valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroaitojen rakentaminen ja kunnossapito	987 000
Neuvontatyön tukeminen ja porotalouden koetoiminta	856 000
Yhteensä	1 843 000

2022 talousarvio	1 843 000
2021 talousarvio	1 843 000
2020 tilinpäätös	1 843 000

54. Rahapelitoiminnan tuotolla rahoitettava hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 36 802 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) arpajaislain (1047/2001) sekä rahapeliyhtiön tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetussa valtioneuvoston asetuksessa (14/2017) tarkoitettujen avustusten maksamiseen

2) muiden kuin rahapeliyhtiön tuottoihin perustuvien hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämisen valtionavustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Veikkaus Oy:n tuotoista kohdennetaan 4 % hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.20. Tuloja vastaavasti käytetään harkinnanvaraisesti myönnettävinä avustuksina osuus hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. Lisäksi tuloja vastaavasti voidaan käyttää 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen (mom. 30.01.05) sekä 240 000 euroa hevostalouden edistämiseen tarkoitettujen avustusten myöntämisestä aiheutuviin kuluihin (mom. 30.01.01).

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoiminen yleiskatteellisista varoista.

Momentti on muutettu kolmevuotiseksi siirtomäärärahaksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron alentamisen vaikutus	3 200
Veikkausvoittovaroilla rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi	-610
Tasomuutos	-5 680
Yhteensä	-3 090

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	36 802 000
2021 talousarvio	39 892 000
2020 tilinpäätös	40 092 000

55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 805 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää 4H-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: 4H-toiminta edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta tarjoamalla monipuolista harrastus-, palvelu- ja kilpailutoimintaa, työllistämällä nuoria sekä tarjoamalla heille mahdollisuuksia yrittäjyyden kokeilemiseen mm. omia yrityksiä perustamalla. Lisäksi 4H-toiminnalla edistetään maaseutu- ja kaupunkialueiden vuorovaikutusta ja eri toimijoiden yhteistyötä.

4H-toiminnan painopisteitä ovat yritteliäisyyden ja yrittäjyyden edistäminen (mm. ”Kolme askelta työelämään” -toimintamalli), ruokakasvatus sekä metsä- ja luontokasvatus.

4H-järjestöissä on yhteensä n. 220 valtionavustusta saavaa yhdistystä, joiden toiminta kattaa n. 90 % Suomen kunnista. Jäseniä yhdistyksissä on n. 52 000.

Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2022 tavoitteet sovitaan tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön ja 4H-järjestöjen välisessä tulossopimuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (4H-toiminta) (EK)	-300
Yhteensä	-300

2022 talousarvio	3 805 000
2021 talousarvio	4 105 000
2020 tilinpäätös	4 355 000

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1413/2011) mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun sekä saariston tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien hankkeisiin sisältyvät kulutusmenot

2) maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1413/2011) mukaisen maaseutupolitiikan neuvoston toimintaan

3) julkisyhteisöjen hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 6 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

4) kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen

5) saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 14 §:ssä mainitun saaristoasiain neuvottelukunnan toimintaan.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	750 000
Kylätoiminnan valtionapu	1 100 000
Maaseutupolitiikan neuvosto	75 000

Saaristoasiain neuvottelukunta	75 000
Yhteensä	2 000 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

HAMA-kehittämisen rahoitus (HO 2019 kertaluonteinen)	-8 000
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (kylätoiminnan valtionapu) (EK)	-300
Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -hanke	-2 000
Yhteensä	-10 300

2022 talousarvio	2 000 000
2021 talousarvio	12 300 000
2020 tilinpäätös	6 100 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 202 616 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 sekä siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja niiden toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä perustelluissa tapauksissa ennakon maksamiseen

2) maaseuturahaston elpymisvälineestä rahoitettavista hankkeista aiheutuvien menojen EU:n rahoitusosuuden maksamiseen

3) ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteuttamiseen tarvittavan yhteensä enintään 250 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien sekä ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä siirtymäkauteen 2021—2022 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 92 028 000 eurolla ja maaseuturahaston elpymisvälineeseen kohdistuvia myöntämispäätöksiä 21 000 000 eurolla.

Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020, siirtymäkauteen 2021—2022 tai maaseuturahaston elpymisvälineeseen kohdistuvia vuoden 2021 myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2022.

Selvitysosa: Momentin varoin rahoitettavat maaseudun yritystoiminnan, palvelujen, kylien ja yhteistyön kehittämiseen, koulutukseen ja tiedonvälitykseen sekä Leader-toiminnalla toteutettavaan paikalliseen kehittämiseen liittyvät toimet sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Vuonna 2022 toimeenpano jatkuu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 sääntöjen mukaisesti (siirtymäkausi 2021—2022).

Rahoitus toteutetaan yritystukina sekä paikallisina, alueellisina, alueiden välisinä, valtakunnallisina ja kansainvälisinä hankkeina. Tekninen apu tukee koko ohjelman toimeenpanoa. Ohjelman toteuttamiseen tarvittavat henkilötyövuodet vastaavat teknisen avun lisäksi nk. valtion hallinnon oman tuotannon hankkeissa vuosittain palkattavan henkilöstön enimmäismäärää. Teknistä apua on vuosina 2014—2023 käytettävissä ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja siirtymäkauden 2021—2022 toimeenpanoa varten 981 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta on käytetty noin 581 henkilötyövuotta vuoden 2020 loppuun mennessä.

Vuonna 2022 saa tehdä siirtymäkauteen 2021—2022 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 92 028 000 eurolla, josta osoitetaan 36 400 000 euroa paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia varten sekä 43 828 000 euroa muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten sekä 11 800 000 euroa teknistä apua varten. Vuonna 2022 saa tehdä maaseuturahaston elpymisvälineeseen kohdistuvia myöntämispäätöksiä 21 000 000 eurolla, josta osoitetaan 10 000 000 euroa yritysrahoitukseen, 8 000 000 euroa laajakaistainvestointeihin sekä 3 000 000 euroa innovaatiot- ja yhteistyötoimiin.

EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 on maaseuturahaston osalta 42 % ja maaseuturahaston elpymisvälineen osalta 100 %.

Myöntämisvaltuuden jako elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille perustuu maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä jokaiselle valitulle Leader-ryhmälle määritellyn suuntaa antavaan rahoitukseen paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia varten sekä hyväksytyihin suunnitelmiin alueellisten varojen kohdentamiseksi muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten. Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Vuoden 2022 määrärahojen ja myöntämisvaltuuksien arvioitu jakautuminen (euroa)

	Määräraha	Valtuus
Yhteensä, josta	202 616 000	113 028 000
— EU-osuus	78 523 000	42 000 000
— valtion osuus	97 093 000	50 028 000
— maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %)	27 000 000	21 000 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2022	2023	2024	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien

	2022	2023	2024	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset (EU- osuus 42%) ¹⁾	178,104	15,095	-	193,199
Vuoden 2022 sitoumukset (EU-osuus 42%)	36,811	55,217	-	92,028
Maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %) vuoden 2021 rahoitus	12,400	6,200	-	18,600
Maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %) vuoden 2022 sitoumukset	14,600	6,400	-	21,000
Yhteensä	241,915	82,912	-	324,827

¹⁾ Osa menoista katetaan siirtyvällä erällä.

Ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 rahoituskehys sekä myöntämisvaltuuden ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	2014—2022 rahoituskehys valtuutena ¹	Myöntämis- valtuus 2022	Määräraha		
			maksettu 2014—2020	budjetoitu 2021 ²	esitys 2022
Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelma yhteensä	1 164,535	113,028	602,046	293,086	202,116
— josta tekninen apu	90,000	11,800	32,320	8,200	11,800
— josta maaseuturahaston elpymisväline (EU-osuus 100 %)	52,000	21,000	-	12,400	27,000
Ohjelmien korjaukset	-	-	5,169	0,500	0,500
Kaikki yhteensä	1 164,535	113,028	607,215	293,586	202,616

¹⁾ Rahoituskehikseen on lisätty siirtymäkauden 2021—2022 maaseuturahasto-osuus ja elpymisväline. Siirtymäkauden maaseuturahasto-osuutta koskeva Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelman 2014—2020 muutos on hyväksytty 14.4.2021. Maaseuturahaston elpymisvälineen käsittävä muutosesitys on toimitettu EU:n komission hyväksyttäväksi 16.4.2021.

²⁾ Vuoden 2021 määräraha sisältää vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa lisätyn maaseuturahaston elpymisvälineen ja aiemmilta vuosilta käyttämättä jääneen arviomäärärahan uudelleenbudjetoidun osuuden.

Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelman 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 momenttien (30.10.40, 30.10.43, 30.20.43 ja 30.20.44) toimeenpanoon tarkoitettun teknisen avun valtuus ja määräraha ovat tällä momentilla.

Takaisinperinnästä aiheutuvat erät merkitään momentille 12.30.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-rahoituksen ja siirtymäkauden muutokset	21 525
Maaseuturahaston elpymisväline (NGEU)	27 000
Tukiohjelman toteuttamiseen liittyvä muutos	-28 000
Yhteensä	20 525

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	202 616 000
2021 III lisätalousarvio	111 495 000
2021 talousarvio	182 091 000
2020 tilinpäätös	136 063 276

20. Maa- ja elintarviketalous

Selvitysosa: Luvun 30.20 selvitysosa on sisällytetty luvun 30.10 selvitysosaan.

01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 77 922 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) enintään 500 000 euroa elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintamenoihin
- 2) vähävaraisimmille suunnattuun eurooppalaiseen apuun liittyvien siirtomenojen maksamiseen
- 3) enintään 1 000 000 euroa maksullisten eläintautitutkimusten hintojen alentamiseen tutkimuksissa, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja
- 4) sisämarkkinaohjelman perustamiseksi annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2021/690 tuella maksettaviin kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehualaan liittyviin menoihin
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 7) hukkakauralain (185/2002) mukaisesti hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavien korvausten maksamiseen
- 8) maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan kunnille
- 9) porovahinkolautakunnan toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2021/690 perusteella kasvintuhoojien kartoitukseen vuosittain myöntämä rahoitus.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2021/690 tuella maksettavat sisämarkkinaohjelman mukaiset kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehualaan liittyvät menot on huomioitu tuloina momentilla 12.30.04.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Ruokaviraston *tehtävinä* ovat elintarvikkeiden sekä maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden

edistäminen, valvonta ja tutkimus. Lisäksi virasto edistää viranomaistoimin elintarvikkeiden ja maatalouden tuotantopanosten vientiä. Virastolla on Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä (maksajavirastotehtävät). Ruokavirasto vastaa tehtäväalueensa tietojärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta sekä alue- ja paikallistason viranomaisten ohjauksesta. Ruokaviraston tehtävänä on hoitaa myös muut laissa säädetyt ja maa- ja metsätalousministeriön määräämät viraston toimialaan kuuluvat tehtävät.

Ruokavirasto tukee pääluokkaperusteluissa sekä lukujen 30.10 ja 30.20 yhteisessä selvitysosassa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuuden, toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteiden* saavuttamista.

Viraston tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuusindeksi (2019=100)	110,7	100,5	101
Tuottavuusindeksi (2019=100)	104,6	100,5	101

Ruokaviraston päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötövuodet¹

	2020 tilinpäätös			2021 arvio			2022 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Maatalous	14 279	562	116	20 641	498	126	17 712	568	126
Maaseudun kehittäminen	7 432	1 262	69	8 816	1 638	68	8 816	1 638	68
Metsätalous	560	8	6	520	9	6	520	9	6
Elinkeinokala-, riista- ja porotalous	897	116	10	861	250	9	861	250	9
Elintarviketurvallisuude n valvonta	24 900	14 438	242	29 126	14 894	233	27 524	14 898	234
—laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	9 997	387	114	10 583	339	115	10 583	389	115
—tieteellinen tutkimus	275	112	1	146	57	2	146	117	2
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta	9 571	2 668	65	11 788	2 714	78	10 888	2 714	78
—laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	12 094	1 005	136	12 585	1 131	126	12 235	1 131	126
—tieteellinen tutkimus	1 025	397	10	1 186	375	12	1 186	375	12
Kasvintuotannon ja kasvinterveyden valvonta	7 694	3 373	83	8 296	3 010	76	8 296	3 384	76
—laboratoriopalvelut ja riskinarviointi	4 054	1 219	50	4 207	1 014	49	4 207	1 214	49
—tieteellinen tutkimus	327	121	4	138	134	1	138	134	1
FEAD vähävaraisten apu	4 457	4 371	4	4 339	4 258	4	125	125	2
Ulkoiset IT-palvelut	3 331	2 159	43	2 789	2 652	46	3 389	2 352	46

	2020 tilinpäätös			2021 arvio			2022 arvio		
	Kust.	Tuotot	Htv	Kust.	Tuotot	Htv	Kust.	Tuotot	Htv
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €	
Elintarvikemarkkinaval tuutetun toimisto	598	4	6	598	4	6	598	4	6
Yhteensä	101 491	32 202	959	116 619	32 977	957	107 224	29 302	956

¹⁾ Kustannukset ja tuotot eivät sisällä IT-asiantuntijapalveluiden läpilaskutusta.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)¹

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	106 194	116 619	107 224
Bruttotulot	32 265	32 977	29 302
Nettomenot	73 929	83 642	77 922
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 890	15 121	
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	15 121 ²		

¹⁾ Vuosi 2020 sisältää IT-asiantuntijapalveluiden läpilaskutuksen arvion 3 milj. euroa menoissa ja tuloissa.

²⁾ Vuodelle 2021 siirtyneestä erästä tuottavuushankkeisiin ja elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintaan sidottu 6,6 milj. euroa.

Bruttomenot ovat yhteensä 107 224 000 euroa. Bruttotulot ovat yhteensä 29 302 000 euroa, tästä yhteisrahoitteisen toiminnan tuloja on 800 000 euroa, maksullisen toiminnan tuloja 24 396 000 euroa ja muita tuloja 4 106 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	19 557	20 666	20 666
— muut tuotot	70	-	-
Tuotot yhteensä	19 627	20 666	20 666
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	14 888	15 475	15 475
— osuus yhteiskustannuksista	7 086	5 191	5 191
Kustannukset yhteensä	21 974	20 666	20 666
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 347	-	-
Kustannusvastaavuus, %	89	100	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	2 944	3 730	3 730
— muut tuotot	14	-	-

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Tuotot yhteensä	2 958	3 730	3 730
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 298	3 198	3 198
— osuus yhteiskustannuksista	1 293	1 532	1 532
Kustannukset yhteensä	4 591	4 730	4 730
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 633	-1 000	-1 000
Kustannusvastaavuus, %	64	79	79
Hintatuki	900	1 000	1 000
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	84	100	100

Elintarvikemarkkina- ja elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi ja hyvien liiketapojen vastaisten käytäntöjen estämiseksi Ruokaviraston yhteydessä toimivasta elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistosta. Valtuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton. Valtuutetun toimiston toimintamenoihin varataan enintään 500 000 euroa.

Ruokavirasto toimii työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevan vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (vähävaraisten rahasto) hallintoviranomaisena. Rahastosta rahoitettavan vähävaraisten avun toimenpideohjelman toimeenpanoon henkilötöiden osalta käytetään vähävaraisten rahaston teknistä apua ja varsinaiseen ruoan hankintaan, jakeluun ja varastointiin itse ohjelman rahoitusta. Momentin mitoituksessa on otettu huomioon sekä menoissa että tuloissa 125 000 euroa ohjelmakauden sulkemisen hallinnoinnista ja toimeenpanosta johtuen.

Vastustettavien sekä uusien uhkaavien eläintautien havaitsemiseksi ja kotoperäisten eläintautien esiintyvyyden seuraamiseksi tarvitaan näytteitä sairaista eläimistä. Eläintautitutkimuksissa seurannan kannalta riittävän näytemäärän saaminen edellyttää eläinten omistajien tai eläinlääkärien omaaloitteellisesti lähettämiä näytteitä. Tutkimuskustannusten periminen täysimääräisinä näytteen lähettäjältä vähentäisi näytteiden määrää merkittävästi, minkä vuoksi hintatuen käyttö on perusteltua. Hintatuen määrä on enintään 1 000 000 euroa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2021/690 sisämarkkinaohjelman tuella maksettavat kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehualaan liittyvät menot on huomioitu tuloina momentilla 12.30.04.

Momentilla on otettu huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2021/690 perusteella kasvintuhojen kartoitukseen vuosittain myönnettävän rahoituksen nettobudjetointi.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon sekä menoissa että tuloissa 2 234 000 euroa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman teknisen avun määränä.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettavat korvaukset maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta. Korvaus määräytyy tukihakemusten lukumäärän perusteella ja sen suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Momentin määräraha on otettu huomioon harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian ja toimenpideohjelman edellyttämät resurssit harmaan talouden torjuntaan (HO 2019).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CAP27 -hanke (v. 2021 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-3 350
CAP27 -hanke (v. 2022 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	6 950
Elintarvikeketjun rikollisuuden torjunta	375
Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (HO 2019)	-295
Eläinten terveydenhallintahanke (ELTE) (v. 2021 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-845
Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin toimijoiden luvan-, hyväksynnän- ja ilmoituksenvaraiset toiminnot ja rekisteröinnit –hanke (ILMO) (v. 2022 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	1 059
Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmien kehittäminen (v. 2021 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-570
Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen (v. 2021 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	495
Etämyynnin valvonta	275
Koronavirustilanteen edellyttämät muutokset Ruokaviraston laboratoriossa ja lihan tarkastuksessa, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-580
Teknologiaympäristöjen uudistaminen -hanke (v. 2021 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	-3 728
Teknologiaympäristöjen uudistaminen -hanke (v. 2022 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	2 203
Tietojärjestelmien kehittäminen (HO 2019)	-3 250
Tietojärjestelmien ylläpito ja jatkuva kehittäminen	-3 200
Uuden metsitystukijärjestelmän tehtävien resurssointi (1 htv, siirto momentilta 30.40.22) (HO 2019)	75
Ympäristöterveydenhuollon valvontajärjestelmäkokonaisuuden kehittämishanke (YTVK) (v. 2021 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-1 343
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-364
Palkkausten tarkistukset	373
Yhteensä	-5 720
2022 talousarvio	77 922 000
2021 III lisätalousarvio	1 144 000
2021 talousarvio	83 642 000
2020 tilinpäätös	77 161 000

20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla kunnille maksettavista korvauksista aiheutuviin menoihin

2) eläintautilain (76/2021) nojalla eläintautien vastustamisesta, eläinsuojelulain (247/1996) nojalla eläinsuojelusta, sekä näihin liittyvistä korvauksista, koulutuksista ja selvityksistä aiheutuvien ja muiden eläinlääkintähuollon toteuttamisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen

3) kasvinterveydestä annetun lain (1110/2019) mukaisten korvausten maksamiseen

4) kasvintuhoojien torjumisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin menoihin liittyviin, edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin sekä siirtomenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Eläinlääkintähuoltolain 23 §:n nojalla kunnille maksetaan korvauksia kunnaneläinlääkärien eläntäutilain (76/2021), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015), eläinsuojelulain (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) sekä maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) perusteella suorittamista tehtävistä.

Toimijoiden maksut eläintautilain ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain nojalla tehdyistä maksullisista kunnaneläinlääkärien suoritteista tuloutuvat momentille 12.30.99.

Kasvintuhoojien hävittämiskustannuksista voidaan kasvinterveydestä annetun lain (1110/2019) nojalla maksaa toimijalle korvauksia, jos kasvintuotannolle aiheutuneet vahingot ovat poikkeuksellisen suuret ja korvaaminen on toimijan elinkeinon jatkamisen kannalta tarpeellista. Korvauksia kasvintuhoojan hävittämiskustannuksista voidaan maksaa myös metsässä kasvavien puiden osalta. Määrärahaa saa käyttää myös kasvintuhoojien torjumisen kannalta välttämättömien kartoitus- ja torjuntatöiden menojen maksamiseen.

Määrärahaista on valtion osuutta 5 818 000 euroa ja EU-osuutta 130 000 euroa. Euroopan unionin rahoitusosuus eläintautien ja kasvintuhoojien torjunnasta tuloutuu momentille 12.30.04.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kunnille maksettavat korvaukset	4 400 000
Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot	1 448 000
Kasvintuhoojien torjunta	100 000
Yhteensä	5 948 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	5 948 000
2021 talousarvio	5 948 000
2020 tilinpäätös	6 128 717

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 330 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) mukaiseen kansalliseen tukeen (Etelä-Suomen kansallinen tuki, pohjoinen tuki, muu maa- ja puutarhatalouden tuki)

2) vuonna 2021 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen

3) sellaisten kansallisten tukien ja korvausten maksamiseen, joihin tuensaaja on lainvoimaisen päätöksen perusteella oikeutettu, mutta joihin liittyvä määräraha ei ole enää käytettävissä.

Määrärahasta 4 000 000 euroa on varattu tukien täytäntöönpanoon liittyvien, ennakoidun tukimenekin ylittävien, tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena ja kohdan 3) osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Maa- ja puutarhatalouden kansallista tukea maksetaan EU:n lainsäädännön perusteella ja sen asettamissa rajoissa. Kansallinen tuki on sovitettu yhteen EU:n kokonaan ja osittain rahoittamien tukijärjestelmien (EU-tulotuet, luonnonhaittakorvaukset, ympäristökorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaukset) kanssa. Tuki turvaa osaltaan maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä. Tukijärjestelmiä ovat Etelä-Suomen kansallinen tuki, pohjoinen tuki ja eräät muut kansalliset tuet.

Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan tukialueiden A ja B sika- ja siipikarjataloudelle sekä puutarhataloudelle komission hyväksymän tukiohjelman perusteella. Pohjoista tukea maksetaan Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueella) kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle, kasvinviljelylle ja eräille muille kohteille pitkäaikaisen pohjoisen tuen tukijärjestelmän perusteella. Lisäksi määrärahasta maksetaan eräitä muita kansallisia tukia.

Määrärahaa voidaan käyttää myös sellaisten kansallisten tukien ja korvausten maksamiseen, joihin tuensaaja on oikeutettu esimerkiksi valitusprosessiin liittyvien lainvoimaisten päätösten perusteella, mutta joihin osoitettu määräraha ei ole enää käytettävissä.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen arvioitu jakautuminen eri kohteisiin vuosina 2020—2022 (milj. euroa)

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio
Tuki yhteensä ao. vuoden tuotannolle	316,5	325,5	326,2
Etelä-Suomen kansallinen tuki	17,3	17,3	17,3
Pohjoinen tuki	293,8	302,6	303,3
Muu kansallinen tuki	5,4	5,6	5,6

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tukikokonaisuuden toimeenpano siirtymäkaudella	-8 900
--	--------

Tukikokonaisuuden toimeenpano siirtymäkaudella (siirto momentilta 30.20.44)	7 100
Yhteensä	-1 800

2022 talousarvio	330 200 000
2021 talousarvio	332 000 000
2020 tilinpäätös	323 000 000

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 518 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 mukaisten suorien tukien sekä siirtymäkautta 2021—2022 koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2020/2220 mukaisten suorien tukien maksamiseen

2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisten yksityisen varastoinnin tuen, eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden ja suoraan tuotteisiin kohdennetuista ja muista asetuksen mahdollistamista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä siirtymäkautta 2021—2022 koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2020/2220 mukaisten tukien maksamiseen

3) muiden kuin kohdissa 1) ja 2) mainittujen säädösten perusteella maksettavien EU:n kriisitukien maksamiseen

4) vuonna 2021 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen

5) niiden Suomen velvoitteiden maksamiseen, jotka aiheutuvat EU:n maksumääräaikaisten (komission asetus (EU) N:o 907/2014 5 artikla) jälkeen maksettujen tukien maksamisesta.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena EU-tulotuen osalta ja maksuspäätösperusteisena EU-markkinatuen osalta.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon yhteisen maatalouspolitiikan perusteella maksettavat EU-tulotuet ja EU-markkinatuet, jotka rahoitetaan kokonaan EU:n varoista. Momentilta on myös mahdollista maksaa EU-tulotukia ja EU-markkinatukia siirtymäkautta 2021—2022 koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2020/2220 mukaisesti.

EU-tulotuet turvaavat omalta osaltaan maataloustuotannon kannattavuutta ja muiden EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden toteutumista. Tukien ehtona on muun muassa ympäristöön sekä eläinten ja kasvien terveyteen liittyvien vaatimusten eli ns. täydentävien ehtojen noudattaminen. Viherryttämistuen osuus on 30 % EU-tulotuesta ja nuoren viljelijän tuen enintään 2 % EU-tulotuesta.

Pääosa EU-tulotuista maksetaan tuotannosta irrotettuna perustukena. Tuotantosidonnaisen tuen osuus on 19,6 % EU:n suorien tukien enimmäismäärästä.

Momentilta maksettavan EU:n yksityisen varastoinnin tuen arvioidaan pysyvän vuoden 2021 tasolla.

Momentilta on mahdollisuus maksaa myös niitä Suomen velvoitteita, jotka aiheutuvat EU:n maksumääräaikojen (komission asetus (EU) N:o 907/2014 5 artikla) jälkeen maksettujen tukien maksamisesta kokonaan kansallisesti.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

EU-tulotuki ja EU-markkinatuet vuonna 2022 käyttökohteittain (euroa)

EU-tulotuki, josta	517 500 000
— Perustuki	250 470 000
— Viherryttämistuki	155 250 000
— Nuoren viljelijän tuki	10 350 000
— Tuotantosidonnainen tuki	101 430 000
EU-markkinatuet (EU-yksityisen varastoinnin tuki)	1 200 000
Yhteensä	518 700 000

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	518 700 000
2021 talousarvio	516 900 000
2020 tilinpäätös	517 663 896

43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 309 696 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) maaseuturahaston elpymisvälineestä maksettavien ympäristökorvausten sitoumusten ja sopimusten sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumusten EU:n rahoitusosuuden maksamiseen.

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien sekä ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä EU:n ohjelmakauden 2014—2020 siirtymäkauteen 2021—2022 kohdistuvia kokonaan uusia ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2023 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 32 000 000 euroa.

Mikäli ohjelmakauden 2014—2020 tai siirtymäkauteen 2021—2022 kohdistuvaa vuoden 2021 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia vuonna 2022.

Selvitysosa: Ympäristökorvaukset, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, neuvontakorvaus ja ei-tuotannollisten investointien korvaus sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Vuosina 2021—2022 toimeenpano jatkuu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 sääntöjen mukaisesti (siirtymäkausi 2021—2022). Korvausten tavoitteena on maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen kestävästi siten, että tuotanto kuormittaa ympäristöä nykyistä vähemmän, luonnon monimuotoisuus ja maatalouden kulttuurimaisemien säilyminen turvataan ja tuotannon harjoittamisen edellytykset säilyvät hyvinä myös pitkällä aikavälillä. Neuvonnan tavoitteena on vastata viljelijöiden kokemaan neuvontatarpeeseen unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden edistämiseksi ja maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvonnan avulla voidaan kasvattaa viljelijän osaamista maatalon hoitamisessa muun muassa maatalouden nykyaikaistamisessa ja kilpailukykyyn parantamisessa, ympäristökysymyksissä ja eläinten hyvinvointi- ja terveysasioissa, vähentää maatalojen ilmastovaikutuksia, lisätä energiatehokkuutta sekä ehkäistä ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä.

Ympäristökorvaukset koostuvat ympäristösitoumuksesta, ympäristösopimuksista sekä geenipankkisäilytyksestä. Ympäristökorvauksen toimia kohdennetaan alueellisesti sekä tila- ja lohkokohtaisesti. Kaikille sitoutuneille pakollinen tilakohtainen toimenpide tähtää ravinteiden tasapainoiseen käyttöön ja suunnitelmalliseen viljelyyn. Lohkokohtaisilla toimenpiteillä toteutetaan kohdennetusti vesiensuojelua ja maan rakennetta edistäviä, kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä ja/tai peltoluonnon monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä. Osaa vesiensuojelullisista toimenpiteistä toteutetaan eri tavalla ns. kohdentamisalueella (Suomenlahteen, Saaristomereen, Selkämereen ja Perämereen laskevien jokivesistöjen valuma-alueet). Ympäristökorvauksia ja ei-tuotannollista investointikorvausta voidaan myöntää myös yhdistyksille kosteikkojen ja perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja hoitoon sekä luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämiseen.

Ohjelmakauden 2014—2020 mukaiseen järjestelmään on sitoutunut 85 % viljelijöistä ja sitoumusala yhteensä on 90 % käytettävissä olevasta maatalousmaasta.

Vuonna 2022 määrärahaa arvioidaan tarvittavan yhteensä 309 696 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 131 526 000 euroa ja kansallista osuutta 178 170 000 euroa. EU:n rahoitusosuudesta 2 506 000 euroa on maaseuturahaston elpymisvälineen osuutta. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 on maaseuturahaston osalta 42 % ja maaseuturahaston elpymisvälineen osalta 100 %.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	2014—2022 rahoituskehys ¹			Määräraha		
	EU	valtio	julkinen yhteensä	maksettu 2014—2020	budjetoitu 2021 ²	esitys 2022
Ympäristökorvaukset	944,221	1 290,114	2 234,335	1 729,553	250,190	240,190
—josta maaseuturahaston elpymisväline	10,000		10,000		10,000	
Luonnonmukainen tuotanto	238,756	239,250	478,006	318,673	126,000	65,506
—josta maaseuturahaston elpymisväline	65,506		65,506		63,000	2,506
Neuvonta	17,640	24,360	42,000	28,091	10,000	3,000
Ei-tuotannolliset investoinnit	3,360	4,640	8,000	4,352	1,000	1,000
Yhteensä	1 203,977	1 558,364	2 762,341	2 080,669	387,190	309,696
—josta maaseuturahaston elpymisväline	75,506		75,506		73,000	2,506

¹) Rahoituskehykseen on lisätty siirtymäkauden 2021—2022 maaseuturahasto-osuus ja elpymisväline. Siirtymäkauden maaseuturahasto-osuutta koskeva Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 muutos on hyväksytty 14.4.2021. Elpymisvälineen käsittävä muutosesitys on toimitettu EU:n komission hyväksyttäväksi 16.4.2021.

²) Vuoden 2021 määräraha sisältää vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa lisätyn maaseuturahaston elpymisvälineen osuuden.

Ympäristökorvausten ja luonnonmukaisen tuotannon valtuudesta aiheutuvat menot, valtion ja EU:n osuudet yhteensä (milj. euroa)

	2022	2023	2024	2025	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Vuosia 2014—2020 ja siirtymäkautta 2021—2022 koskevat toimenpiteet, josta					
vuonna 2022 tehtävät sitoumukset ja sopimukset	265,696	8,000	8,000	8,000	289,696
— ympäristökorvaukset	235,190	3,000	3,000	3,000	244,190
— luonnonmukainen tuotanto	30,506	5,000	5,000	5,000	45,506
ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset ja sopimukset	40,000	14,000	12,000	11,000	77,000
— ympäristökorvaukset	5,000	4,000	2,000	1,000	12,000
— luonnonmukainen tuotanto	35,000	10,000	10,000	10,000	65,000
Menot yhteensä	305,696	22,000	20,000	19,000	366,696

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-rahoituksen ja siirtymäkauden muutokset	-7 000
Maaseuturahaston elpymisväline (NGEU)	2 506
Yhteensä	-4 494

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	309 696 000
2021 III lisätalousarvio	73 000 000
2021 talousarvio	314 190 000

2020 tilinpäätös

246 200 000

44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 518 394 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien luonnonhaittakorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä ohjelmaan sisältyvän kokonaan kansallisesti rahoitettavan luonnonhaittakorvauksen maksamiseen

2) EU:n aikaisempien ohjelmakausien sekä ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Luonnonhaittakorvaukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Vuosina 2021—2022 toimeenpano jatkuu Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 sääntöjen mukaisesti (siirtymäkausi 2021—2022). Luonnonhaittakorvauksilla korvataan maatalousyrittäjille pysyvien epäsuotuisten luonnonolojen maataloustuotannolle aiheuttamaa luonnonhaittaa. Luonnonhaittakorvausten tavoitteena on turvata maatalouden toimintaedellytykset ja jatkuvuus sekä säilyttää maatalousmaa maatalouskäytössä. Toimenpide vaikuttaa tilalukumäärän hallittuun kehittymiseen sekä taloudellisesti elinvoimaisten maatilayksiköiden säilyttämiseen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämiseen ja maaseutualueiden taloudellisen kehityksen edistämiseen. Luonnonhaittakorvausten saamiseen ei ole ikärajaa ja korvauksen hehtaarikohtainen määrä vähenee maatilan koon ylittäessä tietyt raja-arvot. Luonnonhaittakorvauksia maksetaan myös pysyville nurmille. Korvausta maksetaan korotettuna tiloille, jotka ylittävät asetetun eläintiheysrajan. Luonnonhaittakorvaukset ovat yksivuotisia.

EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 ja siirtymäkaudella 2021—2022 on 42 %. Lisäksi määrärahasta maksetaan kokonaan valtion rahoittamia luonnonhaittakorvauksia.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Luonnonhaittakorvausjärjestelmän vuoden 2022 määrärahojen arvioitu jakautuminen (euroa)

Yhteensä, josta	518 394 000
— EU-osuus	112 888 000
— valtion osuus	155 893 000
— kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus	249 613 000

Ohjelmakauden 2014—2020 ja siirtymäkauden 2021—2022 rahoituskehys ja määrärahan käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	2014—2022 rahoituskehys ¹				Määräraha		
	EU	valtio	kokonaan kansallinen	julkinen yhteensä	maksettu 2014—2020	budjetoitu 2021	esitys 2022
Luonnonhaittakorvaukset	1 036,682	1 431,609	2 316,235	4 784,526	3 635,123	617,764	518,394

¹⁾ Rahoituskehys on lisätty siirtymäkauden 2021—2022 maaseuturahasto-osuus. Siirtymäkauden maaseuturahasto-osuutta koskeva Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014—2020 muutos on hyväksytty 14.4.2021.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-rahoituksen ja siirtymäkauden muutokset	-92 270
Tukikokonaisuuden toimeenpano siirtymäkaudella (siirto momentille 30.20.40)	-7 100
Yhteensä	-99 370

Määräraha on osittain kehysten ulkopuolinen.

2022 talousarvio	518 394 000
2021 III lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	617 764 000
2020 tilinpäätös	531 788 000

46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 030 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1144/2014 mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen
- 2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin
- 3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen
- 4) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti koulujakelujärjestelmästä aiheutuviin menoihin sekä koulujakelujärjestelmän liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin ja niihin liittyviin kulutusmenoihin
- 5) kohtien 2)—4) tukien maksamiseen siirtymäkautta 2021—2022 koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2020/2220 mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin koulujakelujärjestelmän liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin ja niiden kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot on budjetoitu momentille 30.01.29.

Selvitysosa: Momentilta rahoitetaan EU:n maataloustuotteiden tiedotus- ja menekinedistämisohjelmien menoja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1144/2014) perusteella. Ohjelmat rahoitetaan kokonaan EU:n maataloustukirahastosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU 1308/2013) tarkoitettuun mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämiseen arvioidun määrärahan EU:n rahoitusosuus on 50 %.

Tuottajien muodostamille hedelmä- ja vihannesalan markkinointiyhteenliittymille eli tuottajaorganisaatioille maksetaan tukea toimintaohjelman toteuttamiseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1308/2013) perusteella. Tuottajaorganisaatioille maksettavat tuet rahoitetaan kokonaisuudessaan EU:n maataloustukirahastosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU 1308/2013) tarkoitettuihin koulujakelujärjestelmään ja sen liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin arvioidun määrärahan EU:n rahoitusosuus on 100 %.

Momentilta on mahdollista maksaa myös päätösosan kohtien 2)—4) mukaisia tukia siirtymäkautta 2021—2022 koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2020/2220 nojalla.

Koulujakelujärjestelmän liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin ja niiden kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäverokustannukset, joita EU ei korvaa, on otettu huomioon momentilla 30.01.29.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Yhteensä,	mistä EU:n osuus
Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EU 1144/2014)	2 200 000	2 200 000
Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (EU 1308/2013)	400 000	200 000
Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (EU 1308/2013)	3 000 000	3 000 000
Koulujakelujärjestelmä (EU 1308/2013)	5 430 000	5 430 000
— josta koulujakelujärjestelmätuki	4 890 000	4 890 000
— josta liitännäis- ja tiedotustoimenpiteet	540 000	540 000
Yhteensä	11 030 000	10 830 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupanpitämisen edistämisrahoituksen kasvu	120
Yhteensä	120

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	11 030 000
2021 talousarvio	10 910 000
2020 tilinpäätös	10 910 000

47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 005 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ruokaketjun toiminnan edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (VNA 680/2014) mukaisesti ruokaketjun kehittämis-, tiedottamis- ja menekinedistämistoimien toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin
- 2) kansallisiin ja kansainvälisiin toimenpiteisiin, joilla edistetään ruokapoliittisen selonteon tavoitteiden toteutumista
- 3) ruokaketjun ja maatalouden markkinoita koskeviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin uusien innovaatioiden kehittämiseksi
- 4) enintään 14 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään ruokapoliittisen selonteon tavoitteita tukevien kansallisten tai kansainvälisten toimenpiteiden rahoittamiseen. Määrärahalla tuetaan lisäksi luomualan ja lähiruoan kehittämisohjelmien mukaisia toimenpiteitä sekä luonnontuotealan kehittämistä. Lisäksi määrärahalla tuetaan ruokaketjun ja maatalouden markkinoita koskevia kehittämis- ja kokeiluhankkeita uusien innovaatioiden kehittämiseksi.

Ruokaketjun kehittämistoimenpiteisiin tarkoitetuilla varoilla voidaan tukea myös laajoja valtakunnallisia hankkeita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elintarvikevienti (HO 2019)	300
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Arktiset Aromit ry) (EK)	-200
Maatalouden osaamisverkosto	-400
Markkinatoimenpiteet, julkiset hankinnat, nimisuojuustuotteet, brändityö (HO 2019)	100
Ravitsemus, kouluruoka (HO 2019)	100
Ruokaviestinnän tehtävien järjestelyt (siirto momentille 30.01.01)	-164
Yhteensä	-264

2022 talousarvio	4 005 000
------------------	-----------

2021 talousarvio	4 269 000
2020 tilinpäätös	4 045 000

48. Peltorakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) peltorakenteen kehittämisohjelman laatimiseen sekä ohjelman perusteella määriteltyjen toimenpiteiden ja hankkeiden rahoitukseen
- 2) enintään 3 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla rahoitetaan peltojen omistus- ja tilusrakennetta kehittäviä toimia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Peltorakenteen kehittäminen (HO 2019)	1 000
Tilusjärjestelyt peltorakenteen kehittämiseksi (HO 2019) (siirto momentille 30.70.40)	-1 300
Yhteensä	-300

2022 talousarvio	700 000
2021 talousarvio	1 000 000
2020 tilinpäätös	500 000

(49.) Ravinnekierrätyksen edistäminen biokaasutuotannolla (siirtomääräraha 3 v)**60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)**

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden interventiorahastoon tarkoitetun siirron maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla katetaan niitä maatalouden interventiorahaston menoja, jotka jäävät valtion vastattavaksi. Valtion vastattavaksi arvioidaan jäävän lähinnä interventiovarastoinnista aiheutuvia menoja, joiden määrää ei voida tarkkaan arvioida odotettavissa olevien markkinahäiriöiden riskin vuoksi. Mikäli nämä menot ovat suuremmat kuin budjettisiirto, ne katetaan rahaston omasta pääomasta.

2022 talousarvio	400 000
2021 talousarvio	400 000
2020 tilinpäätös	200 000

(61.) Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)

2020 tilinpäätös	166 800 000
------------------	-------------

62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 397 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten keräilystä ja hävittämisestä maksettavaan valtionapuun (VNA 998/2017)

2) valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin (VNA 166/2005)

3) valtionapujen myöntämiseen Helsingin yliopistolle käytettäväksi eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun

4) valtionapujen myöntämiseen Tampereen yliopistolle käytettäväksi eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien edistämiseen

5) valtionapujen myöntämiseen maatalojen bioturvallisuutta ja eläinten terveyden seurantaan parantaviin kehittämishankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tavoitteena on varmistaa, että tiloilla kuolleet tuotantoeläimet hävitetään sivutuoteasetuksen (EU:n asetus 1069/2009) vaatimusten mukaisesti.

Valtionapuja on tarkoitus myöntää eläinsuojelujärjestöille ja Helsingin yliopistolle eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun. Lisäksi valtionapua myönnetään Tampereen yliopistolle (FICAM, vaihtoehtomenetelmäkeskus eläinkokeille) eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen ja koulutukseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	5 080 000
Valtionavut valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille	87 000
Valtionapu Helsingin yliopistolle	400 000
Valtionapu Tampereen yliopistolle, FICAM	300 000
Valtionavut maatalojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen	530 000
Yhteensä	6 397 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtionavut maatalojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen (HO 2019)	280
Yhteensä	280

2022 talousarvio	6 397 000
2021 talousarvio	6 117 000
2020 tilinpäätös	5 767 000

(63.) Siirto eläintautirahastoon (siirtomääräraha 3 v)

40. Luonnonvaratalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Luonnonvarataloudella tarkoitetaan metsiin, kaloihin, riistaan ja veteen pohjautuvien luonnonvarojen kestävää ja vastuullista hyödyntämistä.

Maailmanlaajuiset muutostekijät — ilmastonmuutos, teknologian nopea kehitys, kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, arvojen ja asenteiden muutos — muuttavat luonnonvarasektorin toimintaympäristöä. Niiden seurauksiin on varauduttava, mutta ne tarjoavat myös uusia mahdollisuuksia.

Ilmaston lämpeneminen ja muutokset sää- ja vesiololoissa vaikuttavat suoraan luonnonvaratalouden toimintaedellytyksiin riskejä tuoden, mutta tarjoavat onnistuneella sopeutumisella myös uusia mahdollisuuksia. Nopea teknologinen kehitys avaa luonnonvaratalouteen uusia ulottuvuuksia arvoverkon eri osissa, erityisesti siirryttäessä tuottaja- ja biomassalähtöisestä toiminnasta kohti kuluttaja- ja palvelulähtöistä luonnonvarataloutta. Luonnonvaratiedon määrä ja tarkkuus tulevat kasvamaan merkittävästi ja tiedon hyödyntämisessä on suuria mahdollisuuksia luonnonvarasektorin laajenemiselle ja kansainvälistymiselle. Globaali kilpailu niukkenevista luonnonvaroista ja kestävästi tuotettujen raaka-aineiden kysynnän kasvu ovat iso mahdollisuus luonnonvarataloudelle. Suomella on runsaiden ja kestävästi hoidettujen luonnonvarojen sekä korkeatasoisen osaamisen ansiosta hyvät edellytykset vastata kasvavaan kysyntään.

Ristiriitaiset tavoitteet voivat heikentää luonnonvarojen hyödynnettävyyttä ja liiketoimintamahdollisuuksien toteutumista. Suomen luonnonvarojen tila sekä luonnonvaratalouden toimintatavat tunnetaan huonosti rajojemme ulkopuolella, mikä voi johtaa Suomen luonnonvaratalouden kehittämisen kannalta haitallisiin ja ristiriitaisiin päätöksiin kansainvälisiä sopimuksia tai EU-lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Luonnonvaratalouden toimialaan kuuluvat metsätalous, elinkeinokalatalous, vapaa-ajankalastus ja riistatalous sekä vesitalous ja yleiset luonnonvara-asiat. Pääosa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavista määrärahoista, n. 224 milj. euroa, on budjetoitu tähän lukuun. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa luonnonvaratalouden tehtävissä ja Suomen ympäristökeskuksessa vesitaloustehtävissä työskentelee vakinaista henkilöstöä n. 200 henkilötyövuoden verran. Näistä aiheutuvat palkkaus- ja yleishallintomenot on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentilla 32.01.02 sekä ympäristöministeriön momentilla 35.01.04. Luonnonvaratalouden tehtäviin kuuluu myös sisäministeriön hallinnonalalla Rajavartiolaitoksen suorittama riista- ja kalatalouden valvonta.

Hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet

Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä:

- Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen
- Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa
- Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy
- Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan
- Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja
- Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin
- Luonnonvaratalouden osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat

Luotettavat ja laaja-käyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta:

- Ruokaan ja uusiutuviin luonnonvaroihin liittyvät paikkatiedot mahdollistavat tehokkaita prosesseja ja palveluita sekä uutta liiketoimintaa

Tunnusluvut

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio	2022 tavoite
— Metsätalouden arvonlisäys, milj. euroa	3 902	ennallaan	nousee	nousee
— Yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuotto, % (ilman kantohintojen vuotuista muutosta)	4,7	4,6	nousee	nousee
— Runkopuun hakkuukertymä, milj. m ³	73,3	65,2	nousee	nousee
— Metso-toimenpiteet yksityismetsissä, ha	47 810	51 486	55 536	58 736
— Kaupallisen kalastuksen tuotannon arvo, milj. euroa	52,8	48,0	laskee	nousee

	2019 toteutuma	2020 arvio	2021 arvio	2022 tavoite
— Vesiviljelyn tuotannon arvo, milj. euroa	91,7	91,0	nousee	nousee
— Kalanjalostuksen ja kalakaupan liikevaihto, milj. euroa	814,7	850,0	nousee	nousee
— Vapaa-ajankalastuksen saaliin arvo, milj. euroa	51,0	nousee	nousee	nousee
— Vapaa-ajankalastajien kalastuspäivien lukumäärä, milj. kpl	16,0	nousee	ennallaan	ennallaan
— Asukkaiden määrä merkittävillä tulvariskialueilla	5 872	5 800	5 700	laskee
— Vesihuoltopalvelujen järjestämisen rakennemuutos, vesihuoltolaitosten määrä, kpl	1 090	1 085	1 176	laskee
— Riistasaaliin arvo, milj. euroa	80	nousee	ennallaan	ennallaan
— Pienriistan metsästyspäivien lukumäärä, milj. kpl	3,4	nousee	ennallaan	ennallaan
— Suurpetojen aiheuttamat vahingot, milj. euroa	7,75	9,9	laskee	laskee

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen sekä näihin liittyvien siirtomenojen maksamiseen

2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään vesistön rakentamisen, säännöstelyn, perkausten, jäteveden päästöjen ym. luvanvaraisen toiminnan kalakannoille aiheuttamien vahinkojen kompensoimisen ja estämisen sekä kalataloudellisen tarkkailun menoihin. Vuonna 2022 kertyväksi arvioidut vesioikeudelliset kalatalousmaksut on merkitty tuloina momentille 12.30.40.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kalatalousmaksukertymän väheneminen	-200
Yhteensä	-200

2022 talousarvio	3 100 000
2021 talousarvio	3 300 000
2020 tilinpäätös	3 200 000

21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 991 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon, vesihuollon, maa- ja metsätalouden vesienhallinnan ja muun vesitalouden kehittämiseen, havaintotiedon hankintaan ja vesitietopalveluun, vaikutusten arviointiin, varautumiseen ja riskienhallintaan sekä valtion velvoitteisiin lain, lupapäätösten ja sopimusten perusteella, valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön sekä Suomen vesialan kansainvälisen strategian toteuttamiseen maa- ja metsätalousministeriön toimialalla. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden kansallisena omarahoitusosuutena.

Määrärahaa saa käyttää enintään 90 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vesialan liiketoimintaa edistävien valtioiden välisten yhteistyösopimusten toteuttamiseen.

Momentille nettoutetaan yhteistyösopuolten rahoitusosuudet hankkeista, selvityksistä tai muista toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla sopimusten tai vesilainsäädännön mukaisten päätösten perusteella. Momentille nettoutetaan myös työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja vesistöjen säännöstely ja hydrologiset tietopalvelut	3 300 000
Vesitalouden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta	3 191 000
Valtion vesistörakenteiden peruskorjaukset ja muut vesistötoimenpiteet	5 000 000
Valtion vesitalousluvista aiheutuvat velvoitteet	2 200 000
Valtiosopimuksiin perustuva rajavesistöyhteistyö, rahoitusosuudet ja jäsenmaksut	300 000
Yhteensä	13 991 000

Palkkauksiin käytettävää määrärahaa on tarkoitus käyttää 82 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla ja 8 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonallalla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tulvasuojelu ja peltojen vesienhallinta (HO 2019)	-300
Palkkausten tarkistukset	32
Yhteensä	-268

2022 talousarvio	13 991 000
2021 talousarvio	14 259 000
2020 tilinpäätös	23 948 000

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 197 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä, biotaloutta, ympäristön hoitoa, luonnon monimuotoisuutta, ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista koskeviin kehittämis-, kokeilu-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin ja viestintään sekä näihin liittyvien avustusten maksamiseen
- 2) uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvien tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen
- 3) eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 70 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotaloutta edistäviin kokeilu-, kehittämis-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin. Tavoitteena on parantaa luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvan kilpailukykyisen liiketoiminnan edellytyksiä. Määrärahalla toteutetaan kansallista biotalousstrategiaa sekä maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaa maa- ja metsätaloudessa.

Lisäksi määrärahaa kohdennetaan uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön ja suojeluun liittyvien tietojärjestelmien ja -varantojen yhteiskäyttöisyyden parantamiseen ja sähköisen asiointin kehittämiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, haitallisista vieraslajeista aiheutuvien riskien torjumiseen, geenivarojen suojeluun ja kestävään käyttöön sekä luonnon virkistys- ja matkailukäytön edistämiseen. Määrärahalla voidaan myös toteuttaa selvityksiä, joiden avulla pyritään parantamaan luonnonvarojen tilaa ja käyttöä sekä sopeutumista ilmastonmuutokseen.

Tenojoen kalastuslupamaksutuloista vuonna 2021 valtiolle kuuluvana osuutena on otettu huomioon tällä momentilla 135 000 euroa. Tenjojen lohikantojen heikon tilan vuoksi kalastusta jouduttiin rajoittamaan kesällä 2021 ja kohdentamaan kalastusta muihin lajeihin kuin loheen, eikä lupakertymä ole yhtä hyvin arvioitavissa kuin aiemmin. Kalastuslupatulojen arvioidaan kuitenkin vähenevän noin 500 000 euroon. Tenjojen kalastusluvista vuonna 2022 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi: Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka	15 307 000
Elinvoimainen Suomi: Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet	228 000
Luonnonsuojelua vahvistavat toimet	595 000
Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke	1 100 000
Luonnonvara- ja biotalouden muut kokeilu- ja kehittämishankkeet	4 187 000
Tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito	600 000
Kalastusta koskevien sopimusten valvonta	180 000
Yhteensä	22 197 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alkuperäisrotuisten nautojen geneettisen monimuotoisuuden turvaaminen (siirto momentille 30.10.50) (HO 2019)	-30
Digitaaliset metsänhoidon suositukset -hanke (v. 2021 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-400
Geenivaraohjelman mukaiset palveluhankinnat (siirto momentille 30.01.05) (HO 2019)	-338
Geenivaraohjelman mukaiset palveluhankinnat (siirto momentilta 29.20.21)	96
Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (vieraslajien torjunnan tehostaminen) (HO 2019)	300
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikan tutkimus- ja innovaatio-ohjelma (3 htv) (siirto momentilta 30.01.22) (HO 2019 kertaluonteinen)	2 000
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka, metsitystukijärjestelmän rahoitus (siirto momentille 30.40.47) (HO 2019)	-2 080
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka (HO 2019 kertaluonteinen)	-5 800
Metsitystukijärjestelmän hallinnointi (-1,5 htv) (siirto momentille 32.01.02) (HO 2019)	-175
Metsitystukijärjestelmän lisärahoitustarve (siirto momentille 30.40.47) (HO 2019)	-2 620
Ravinteiden kierrätyksen kärkihanke (HO 2019 kertaluonteinen)	-900
Tenojoen kalastuslupatulojen väheneminen	-33
Tuhkalannoitus (siirto momentille 30.40.44) (HO 2019)	-400
Uuden metsitystukijärjestelmän tehtävien resurssointi (-1 htv) (siirto momentille 30.20.01) (HO 2019)	-75
Yhteensä	-10 455

2022 talousarvio	22 197 000
2021 III lisätalousarvio	845 000
2021 talousarvio	32 652 000
2020 tilinpäätös	31 895 000

31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 636 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa sekä vesitalouden varautumista ja riskienhallintaa parantavien tulvasuojelu- ja muiden hankkeiden avustamisesta ja valtion työnä toteutettavista hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesiluonnonvarojen kestävää käyttöä edistävien kehittämis- ja investointihankkeiden avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen sekä sijoitusmenojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden kansallisena omarahoitusosuutena.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavina toimenpiteinä tukea myönnetään vesistötoimenpiteille tulvariskien hallintaan ja muiden erilaisten vesitaloudellisten riskien ja haittojen vähentämiseen, vesistöjen monipuolisen käytön ja hoidon edistämiseen. Vesiluonnonvarojen kestävää käyttöä edistävinä hankkeina tukea myönnetään vesitaloussektorin kokeilu-, investointi- ja vientitoimintaa sekä innovatiivisia julkisia hankintoja ja niihin liittyviä toimintamalleja edistäville hankkeille. Kalakantojen elinvoimaisuuden parantamiseksi määrärahaa käytetään kalan kulkua, kalakantojen luontaista lisääntymistä ja monimuotoisuuden ylläpitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen. Avustusten perusteet on määritelty valtioneuvoston asetuksella vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015).

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vesitaloudelliset riskinhallinta-, kunnostus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeet	4 879 000
Kalataloudelliset kunnostus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeet	3 757 000
Yhteensä	8 636 000
2022 talousarvio	8 636 000
2021 talousarvio	8 636 000
2020 tilinpäätös	18 566 000

40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 874 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen

2) saimaannorpan suojeluun liittyvistä kalastuksen rajoittamissopimuksista vesialueiden omistajille maksettaviin korvauksiin siten, että korvauksen suuruus on 2,5 euroa hehtaarilta

- 3) lupaviranomaisten ja tuomioistuinten vesi- ja kalastusasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten, kustannusten ja päätösmaksujen sekä niitä koskevien korkojen ja viivästyskorkojen maksamiseen
- 4) metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 5) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien metsätuhojen kartoituksesta ja tuhoalueita koskevien ilmakuvien tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista
- 7) Suomen ja Norjan välisen poroaitasopimuksen mukaisten korvausten maksamiseen
- 8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) mukaisten avustusten maksamiseen
- 9) Tenojoen kalastussääntöä koskevan sopimuksen ja kalastussäännön eräiden määräysten aiheuttamien menetysten korvaamisesta annetussa laissa (501/1991) määrättävien korvausten ja kustannusten sekä niitä koskevien korkojen ja viivästyskorkojen maksamiseen
- 10) vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 17 §:n perusteella aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tenojoen kalastuslupatuloista palautetaan vuonna 2022 vesialueiden omistajille vuonna 2021 kertyneiden kalastuslupatulojen palautettava osuus. Vuoden 2021 talousarviossa kertymäksi on arvioitu 620 000 euroa. Tenojoen lohikantojen heikon tilan vuoksi kalastusta jouduttiin rajoittamaan kesällä 2021 ja kohdentamaan kalastusta muihin lajeihin kuin loheen, eikä lupakertymä ole yhtä hyvin arvioitavissa kuin aiemmin. Kalastuslupatulojen arvioidaan kuitenkin vähenevän noin 500 000 euroon. Yksityisille vesialueen omistajille vesialueomistuksen mukaisessa suhteessa palautettava osuus on noin 73 %, mikä on huomioitu momentin määrärahasossa. Tenojoen kalastuslupamaksutuloista valtiolle kuuluva osuus on otettu huomioon momentin 30.40.22 määrärahasssa. Tenojoen kalastusluvista vuonna 2022 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Saimaannorpan suojeluun liittyvillä sopimuskorvauksilla korvataan vapaaehtoisista kalastuksen rajoittamissopimuksista aiheutuvia haittoja vesialueiden omistajille. Kalastuksen rajoittamisen sopimusalueita on tarkoitus laajentaa vuoden 2021 aikana 298 km²:llä, jolloin sopimusalue olisi kooltaan 2 696 km². Vuonna 2022 sopimuksista maksettavan korvauksen määrää on tarkoitus korottaa 1,7 eurosta 2,5 euroon hehtaarilta, koska korvaustaso on säilynyt samana vuodesta 1982 lähtien. Sopimuskorvauksiin tarvittava määräraha olisi vuonna 2022 yhteensä 674 000 euroa, missä lisäystä edellisvuoteen 216 000 euroa korvaustason noususta johtuen. Momentille 30.40.62 on varattu varoja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen kaupallisille kalastajille.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Saimaannorpan suojelusopimusten sopimuspalkkion korotus	216
Tenojoen kalastuslupatulojen väheneminen	-87
Yhteensä	129

2022 talousarvio	1 874 000
2021 III lisätalousarvio	6 000 000
2021 talousarvio	1 745 000
2020 tilinpäätös	1 603 378

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 760 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 6 §:n mukaisiin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten ja EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen ja enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 6 §:n mukaisia menoja ovat riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuvat menot sekä riistavahinkorekisteristä ja muista hirvieläinten metsästyksen hallinnointiin liittyvistä tietojärjestelmistä aiheutuvat menot. Lisäksi varoja voidaan käyttää hirvieläinkantojen seurannasta, tutkimuksesta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä muihin vastaaviin menoihin. Hirvieläinten pyyntilupamaksuista vuonna 2022 kertyväksi arvioidut tulot on merkitty momentille 12.30.42.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vahinkojen korvaukset	2 200 000
Vahinkojen estämistoimenpiteet	500 000
Hirvieläinkantojen seuranta ja tutkimus	700 000
Riistavahinkorekisteri	200 000
Hirvieläinkantojen hoito	1 160 000
Yhteensä	4 760 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hirvieläinten pyyntilupamaksukertymän väheneminen	-840
Yhteensä	-840

2022 talousarvio	4 760 000
2021 talousarvio	5 600 000
2020 tilinpäätös	5 600 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta, ehkäisemisestä, valvonnasta ja riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha käytetään vuonna 2021 tapahtuneiden petovahinkojen korvaamiseen. Porovahinkokorvaukset maksetaan riistavahinkolain 9 §:n 2 momentin mukaan talousarvion rajoissa ja muut vahingot täysimääräisesti. Korvattavien vahinkojen arvioidaan pysyvän ennallaan tai hieman laskevan vuoden 2020 tasosta. Kotieläinvahinkojen arvioidaan pysyvän ennallaan.

Vuonna 2020 vahinkojen määrä oli 9,9 milj. euroa, josta porovahinkojen osuus oli 9,4 milj. euroa ja kotieläinvahinkojen osuus 0,5 milj. euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen korvaaminen	7 500 000
Suurpetojen aiheuttamien kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahinkojen korvaaminen	600 000
Vahinkojen ehkäiseminen ja valvonta	750 000
Yhteensä	8 850 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Porovahinkojen korvaukset)	-2 400
Yhteensä	-2 400

2022 talousarvio	8 850 000
2021 talousarvio	11 250 000
2020 tilinpäätös	8 850 000

(43.) Valtion rahoitusosuus Ähtärin eläinpuisto Oy:lle jättiläispandojen kuluihin (siirtomääräraha 2 v)

2020 tilinpäätös

1 500 000

44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 57 130 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) nojalla myönnettävien tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) mukaisia tukipäätöksiä enintään 60 200 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2021 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä tukipäätöksiä vuonna 2022.

Selvitysosa: Määrärahalla edistetään metsien kestävää hoitoa ja käyttöä myöntämällä tukea yksityismetsissä tehtäviin metsänhoito- ja perusparannustöihin.

Määrärahalla toteutettavien töiden suora työllisyysvaikutus on n. 1 900 henkilötyövuotta.

Määrärahan jakautuminen ja myöntämisvaltuudesta valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2022	2023	2024	2025	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset	24,01	12,22	4,70	3,58	44,51
Vuoden 2022 sitoumukset	33,12	15,00	7,00	5,08	60,20
Yhteensä	57,13	27,22	11,70	8,66	104,71

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen siirron palautus (Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä siirto momentilta 30.40.46)	1 700
Tuhkalannoituksen tasomuutos	400
Yhteensä	2 100

2022 talousarvio	57 130 000
2021 I lisätalousarvio	3 750 000
2021 talousarvio	55 030 000

2020 tilinpäätös

50 271 937

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 527 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) nojalla tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla toteutetaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO).

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2022 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen metsäluonnon hoidon edistämiseksi seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvataan ympäristötuella ja metsäluonnon elinympäristöjen hoitohankkeilla noin 3 200 hehtaarin alueella
- vesienhoitoa turvataan suunnittelemalla monitavoitteisia vesiensuojeluhankkeita.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ympäristötuki	6 527 000
Metsäluonnon hoitohankkeet	1 000 000
Yhteensä	7 527 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019): METSO-ohjelma	-500
Yhteensä	-500

2022 talousarvio	7 527 000
2021 talousarvio	8 027 000
2020 tilinpäätös	9 527 000

46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 40 674 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa
- 3) Suomen metsäkeskukselle kuuluvien Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmän vuosimaksuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomen metsäkeskus on metsien kestävää hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo Suomen metsäkeskusta.

Suomen metsäkeskuksen toiminnan tärkein kohderyhmä ovat yksityismetsänomistajat, jotka omistavat 440 000 metsälöä (12,1 milj. hehtaaria, noin 60 % Suomen metsämaa-alasta). Suomen metsäkeskus valvoo metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitaa muut sille säädetty viranomais tehtävät, kuten vuosittain n. 120 000 metsänkäyttöilmoituksen ja n. 80 000 Kemera-hakemuksen ja toteutusilmoituksen käsittelyn. Metsäkeskus kerää alueellista metsävaratietoa n. 1,7 milj. hehtaaria sekä neuvoo ja kouluttaa n. 30 000 metsänomistajaa ja metsäalan toimijaa vuosittain.

Metsäkeskuksen toiminnan tuottavuutta parantavia toimenpiteitä ovat sähköisen asiainnin, metsätiedon hyödyntämisen sekä metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden neuvontapalveluiden kehittäminen.

Päälukko- ja lukuperusteluissa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2022 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Suomen metsäkeskuksen toiminnalle seuraavat tavoitteet:

Suomen metsäkeskuksen tulostavoitteet

	2020 toteutuma	2021 tulostavoite	2022 tulostavoite
1. Taloudellisuustavoitteet			
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, €	12	11	10
Rahoituslain mukaisten nuorenmetsänhoidon hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, € ¹	69	73	71
Rahoituslain taimikon varhishoidon ja nuorenmetsänhoidon tarkastusten yksikkökustannukset €/kpl	277	275	275
Metsävaratiedon keruukustannukset €/ha ²	2,8	4,5	4,0
2. Suoritetavoitteet			
Metsävaratiedon keruutavoite, ha	1 986 000	2 500 000	2 330 000
Vuoden aikana Metsään.fi -palvelua käyttäneet metsänomistajat, kpl	58 400	50 000	60 000
Metsään.fi käyttäjämäärä, yritykset	942	900	1 000
Avoimen metsätiedon hyödyntäminen laajenee			
— ladattujen aineistopakettien määrä, GiB	25 000	26 250	30 000
— rajapintakutsujen määrä rajapinnassa, kpl	50 000 000	52 500 000	60 670 000
— karttapalvelujen katselukerrat, kpl	130 000	136 500	158 000
3. Laatatavoitteet			

	2020 toteutuma	2021 tulostavoite	2022 tulostavoite
Otantatarkastuksessa rahoituskelpoisuudeltaan hyvien nuoren metsän hoidon hankkeiden osuus suoritepinta-alasta vähintään, %	73	75	75
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	2,8	3,5	3,0

¹⁾ Hakemusten käsittelykustannukset vaihtelevat pitkälti hakemismäärien perusteella.

²⁾ Vuonna 2021 otettiin käyttöön uusi aikaisempaa tarkempi metsävarojen inventointijärjestelmä, jonka keilaus-, tulkinta- ja vertailukoealakustannukset ovat aikaisempaa korkeammat.

Määrärahalla toteutettavan toiminnan kustannusten (milj. euroa) ja henkilötyövuosien (htv) arvioitu jakautuminen prosesseille

	2020 toteutuma		2021 arvio		2022 arvio	
	kustan- nukset	htv	kustan- nukset	htv	kustan- nukset	htv
Metsätieto- ja tarkastuspalvelut	19,0	290	20,5	291	20,0	285
Elinkeinopalvelut	9,6	146	9,0	149	8,8	144
Hallintopalvelut	3,5	41	3,5	42	3,4	41
Kehityspalvelut	7,9	29	9,2	29	8,5	28
Yhteensä	40,0	506	42,2	511	40,7	498

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä, siirto momentille 30.40.44)	-1 700
Palkkausten tarkistukset	203
Yhteensä	-1 497

2022 talousarvio	40 674 000
2021 I lisätalousarvio	250 000
2021 talousarvio	42 171 000
2020 tilinpäätös	39 286 000

47. Tuki joutoalueiden metsitykseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 060 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsityksen tukemisen määräaikaisen lain (1114/2020) nojalla myönnettävien tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2022 saa tehdä metsityksen tukemisen määräaikaisen lain mukaisia tukipäätöksiä enintään 8 200 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2021 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä tukipäätöksiä vuonna 2022.

Selvitysosa: Metsityksen tukemisella lisätään metsäpinta-alaa ja hiilinieluja luonnon monimuotoisuutta heikentämättä. Tukea myönnetään maataloustuotannon ulkopuolelle jääneiden peltojen ja muiden avointen alueiden sekä käytöstä poisjääneiden turvetuotantoalueiden metsittämiseen. Metsitystuki muodostuu perustamistoimenpiteiden korvauksesta sekä kahdessa erässä maksettavasta hoitopalkkiosta. Metsitystukea voidaan myöntää ainoastaan yksityiselle maanomistajalle.

Tavoitteena on käynnistää metsitys vuonna 2022 yhteensä 3 000 hehtaarin pinta-alalla.

Määrärahan jakautuminen ja myöntämisvaltuudesta valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2022	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset	3,98	2,63	1,11	0,60	2,22	10,54
Vuoden 2022 sitoumukset	2,08	2,08	1,64	0,60	1,80	8,20
Yhteensä	6,06	4,71	2,75	1,20	4,02	18,74

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Metsitystukijärjestelmän lisärahoitustarve (siirto momentilta 30.40.22) (HO 2019)	2 620
Tukijärjestelmän tasomuutos	2 080
Yhteensä	4 700

2022 talousarvio	6 060 000
2021 III lisätalousarvio	900 000
2021 talousarvio	1 360 000

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 408 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

3) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n nojalla valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella (306 940) arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa ja alle 18-vuotiaalta 20 euroa. Alle 18-vuotiaita metsästäjiä arvioidaan olevan 9 046. Vuonna 2022 kertyväksi arvioidut riistanhoitomaksutulot on merkitty momentille 12.30.45.

Suomen riistakeskuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka toimialueena on koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on edistää kestävästä riistataloutta, tukea riistanhoitoyhdistysten toimintaa, huolehtia riistapolitiikan toimeenpanosta ja hoitaa sille säädetyt julkiset hallintotehtävät. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö.

Suomen riistakeskus tukee pääluokka- ja lukuperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita seuraavasti:

- vastaa riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta ja ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian toimenpiteet
- huolehtii kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistanneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistanneuvostossa, kehittää ja tukee suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintaa yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten kanssa sekä edistää vapaaehtoisuuteen perustuvien muiden riistakantaseurantojen toteuttamista ja havaintojen ja terveystietojen toimittamista tutkimuslaitoksille ja kehittää yhteistyössä julkisen riistakonsernin toimijoiden kanssa saalistilastointia sekä muita riistatietovarantoja riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi
- huolehtii, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä vähenee mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin
- pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laiton tappamista
- huolehtii valtionavustusten ohjaamisesta riistanhoitoyhdistysten toimintaan.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen riistakeskus	7 270 000
Riistanhoitoyhdistykset	2 588 000
Metsästysmuseotoiminnan tukeminen	825 000
Riistakonsernin strategian mukaiset kehittämishankkeet:	
— riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen, suurpetokantojen hallinta ja riistakonsernin yhteisten tietojärjestelmien kehittäminen sekä riistan elinympäristöä parantavat hankkeet	3 725 000
Yhteensä	14 408 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erä- ja luontokulttuurimuseo -hanke	410
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Eläintautien torjunta, HO 2019)	-125
Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019)	200
Riistanhoitomaksukertymän kasvu	45
Yhteensä	530
2022 talousarvio	14 408 000
2021 talousarvio	13 878 000
2020 tilinpäätös	16 610 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 725 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kalastuslain (379/2015) 82 §:n mukaisista käyttötarkoituksista aiheutuviin menoihin
- 2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kalastuslain toimeenpanosta, kalatalouden tutkimuksista sekä kalastusmatkailuohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kalastuslain 86 §:n mukaisesti talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa sitä määrää, minkä viimeisimmän vahvistetun valtion tilinpäätöksen perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän kalastonhoitomaksuina. Vuonna 2022 kalastonhoitomaksujen kertymän ja määrärahan mitoitus perustuu näin ollen vuoden 2020 valtion tilinpäätöksen mukaisiin kalastonhoitomaksujen kertymään. Vuonna 2022 kalastonhoitomaksun suuruus on 45 euroa kalenterivuodelta, 15 euroa seitsemältä vuorokaudelta ja 6 euroa vuorokaudelta. Kalastonhoitomaksujen kertymäksi arvioidaan 10 425 000 euroa.

Kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.44.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kalastuslain 82 §:n 1—3 kohtien mukaiset käyttötarkoitukset	5 770 000
Kalastuslain 82 §:n 5 kohdan mukaisesta kalastonhoitomaksukannosta aiheutuvat menot	800 000
Kalastuslain 82 §:n 4 kohdan mukaiset korvaukset vesialueiden omistajille	3 735 000
Kalastuslain 82 §:n 2 momentin käyttötarkoitus	120 000
Kalastusmatkailuohjelma	300 000

Kalastuslain toimeenpano ja tutkimustoiminta	1 000 000
Yhteensä	11 725 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kalastonhoitomaksukertymän kasvu	1 525
Kalastuslain toimeenpano ja kala-kantojen tutkimus (HO 2019)	500
Kalastusmatkailuohjelma (HO 2019)	300
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry)	-60
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Suomen sisävesiammattikalastajien liitto ry)	-40
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Suomen Vapaa-ajan Kalastajien Keskusjärjestö ry)	-100
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Säkylän Pyhäjärven hoitokalastus)	-100
Yhteensä	2 025

2022 talousarvio	11 725 000
2021 talousarvio	9 700 000
2020 tilinpäätös	9 511 000

53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 132 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsäpuiden siemenviljelysten perustamista varten myönnettävien valtionavustusten ja metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen liittyvien kulutusmenojen maksamiseen
- 2) avustusten maksamiseen luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen myönnettävillä avustuksilla varmistetaan, että metsätalouden käyttöön on saatavissa jatkuvasti ja riittävästi olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsänviljelyaineistoa. Määrärahaa saa käyttää myös metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen.

Luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävät avustukset kohdennetaan luonnonvaratalouden kasvua ja kilpailukykyä edistävään kehittämistoimintaan ja viestintään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen	440 000
Avustukset luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhdistyksille	692 000
Yhteensä	1 132 000

2022 talousarvio	1 132 000
------------------	-----------

2021 talousarvio	1 132 000
2020 tilinpäätös	1 132 000

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 188 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) varoista osittain rahoitettavien elinkeinokalataloutta ja meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen, sitten kun tarvittava Euroopan unionin ja kansallinen lainsäädäntö on voimassa

2) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja kaupallisen kalastuksen valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 9 205 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan ja yhdenmetyt meripolitiikan mukaisina menoina 20 313 000 euroa, joka on vuosille 2021—2027 Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) osaksi rahoitettavan toimintaohjelman rahoitusosuutta. EU:n osuus tästä on 11 108 000 euroa. Euroopan parlamentti ja neuvosto eivät ole vielä hyväksyneet Euroopan meri- ja kalatalousrahaston ohjelmakautta 2021—2027 koskevaa asetusta. Myöskään vuosia 2021—2027 koskevan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelman eri jäsenvaltioiden EU-rahoitusosuuksia ei ole hyväksytty. EU:n viivästyneen aikataulun johdosta hallituksen esitys rahastoa koskevaksi kansalliseksi täytäntöönpanolaiksi tullaan antamaan eduskunnalle kesällä 2021.

Määrärahan EU-osuudessa on otettu huomioon myös Ahvenanmaan osuus. Ahvenanmaa osoittaa tarvittavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden omassa talousarviossaan.

Momentille 12.30.03 on arvioitu kertyvän EMKR:n rahoitusosuutta yhteensä 10 000 000 euroa ohjelmakauden 2014—2020 rahoitusta.

Määrärahassa on otettu huomioon kokonaan kansallisesti rahoitettavina elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteinä kaupallisen kalastuksen valvonnan kustannukset, siltä osin kuin toimenpiteet eivät sisälly Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelmaan. Määrärahaa voidaan käyttää maa- ja metsätalousministeriön hyväksymillä perusteilla myös muuhun elinkeinokalatalouden edellytysten parantamiseen tai kalatalousalan valtiontuen EU:n säädösten mukaisesti ja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen kaupallisille kalastajille arviolta 80 000 euroa. Vuonna 2022 kokonaan kansallisesti rahoitettaviin menoihin arvioidaan tarvittavan 375 000 euroa. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää hallitusohjelman mukaisesti kotimaisen kalan edistämistoimenpiteisiin sekä ammattikalastuksen edellytysten turvaamiseen ja vahinkoja aiheuttavien

hylkeiden poistosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Vuonna 2022 hallitusohjelman mukaisesti toimenpiteisiin kohdennetaan 1 500 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Kansallinen osuus	EU:n osuus (EMKR)	Yhteensä
Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelma, yhteensä	9 205 000	11 108 000	20 313 000
Kansalliset toimenpiteet	1 875 000	-	1 875 000
Yhteensä	11 080 000	11 108 000	22 188 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammattikalastuksen vahinkojen ehkäisy (HO 2019)	100
Kotimaisen kalan edistäminen (HO 2019)	200
Yhteensä	300

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	22 188 000
2021 III lisätalousarvio	7 270 000
2021 talousarvio	21 888 000
2020 tilinpäätös	33 243 000

64. Metsähallitus

Metsähallituksen liiketoiminnalle asetetaan seuraavat tavoitteet ja tehdään muita metsähallituslain (234/2016) edellyttämiä päätöksiä seuraavasti:

1. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallituksen liiketoiminta on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä ja tuottaa tasaisen tuloutuksen omistajalle. Metsähallituksen liiketoiminnassa sovitetaan yhteen entistä paremmin luonnon monimuotoisuus ja ilmastokestävyys. Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuus säilyy hyvällä tasolla. Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjattaessaan tytäryhtiöitä metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt lisääntyvät. Metsähallitus mahdollistaa osaltaan metsäbiotalouden raaka-ainehuollon. Metsähallitus pyrkii liiketoimintakäytössä olevien kiinteistöjen arvon nostamiseen ottaen huomioon yhteiskunnan kokonaishyöty.

2. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääomaa ehdotetaan korotettavaksi 0,242 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten konsernin ulkopuolista lainaa enintään 50 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2022 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2022 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja myöhempinä tilikausina enintään 20 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa liiketoimintaansa varten tarvittavia vakuuksia konsernin ulkopuolisille toimijoille enintään 2,0 milj. euron arvosta.

Selvitysosa: Metsähallituksen yleistettävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi ja toimia tuloksellisesti. Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on sen hallintaan osoitetun valtion maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen sekä maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyvää liiketoimintaa harjoittavien tytär- ja osakkuusyhtiöiden osakkeiden hallinnointi.

Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Ottaen huomioon eduskunnan päätösohjelmasssa hyväksymät vuoden 2022 palvelu- ja muut toimintatavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2022 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) 105,2 milj. euroa. Tavoite vastaa 4,0 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Tulostavoitteen asettamisessa on otettu huomioon keskeisten palvelu- ja muiden toimintatavoitteiden paremmasta yhteensovittamistoimista aiheutuvia tulojen vähennyksiä ja kustannusten lisäyksiä yhteensä 13,25 milj. euroa. Alustava tulostavoite vuonna 2023 on 105,0 milj. euroa vuoden 2022 tuloksesta. Tulostavoitteen saavuttaminen edellyttää, että liiketoiminnan kannattavuus säilyy hyvällä tasolla. Valtioneuvosto päättää tuloutuksen määrästä vuoden 2022 tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Metsähallituksen liiketoiminnassa sovitetaan yhteen nykyistä paremmin taloudellinen kannattavuus, luonnon monimuotoisuus ja ilmastokestävyys. Liiketoiminnassa yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt lisääntyvät. Tähän liittyviä toimenpiteitä ovat mm. monikäyttömetsien hiilinielun vahvistaminen esim. lisäämällä kasvua edistävää lannoitusta, valuma-aluekohtainen vesiensuojelun toimenpiteiden suunnittelu, peitteellisen metsänkäsittelyn pinta-alan lisääminen uudistusluonteisissa hakkuissa sekä aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteiden ohjelman toteuttaminen monikäyttömetsissä.

Metsähallitus turvaa osaltaan puuraaka-aineen saantia omien luonnonvarasuunnitelmien puitteissa ottaen huomioon toimintaansa koskevat muut yhteiskunnalliset velvoitteet.

Metsähallituksen liiketoiminnan metsämaan pinta-ala oli vuoden 2020 lopussa 3 485 000 ha, mistä metsähallituslain mukaisten yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden takia käyttörajoituksen piirissä oleva pinta-ala oli 597 000 ha. Kokonaan talouskäytön ulkopuolella oli 354 000 ha ja rajoitetun käytön piirissä 243 000 ha. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioonottamisesta aiheutuva kokonaispanostuksen taso oli vuoden 2020 lopussa 73,3 milj. euroa.

Kiinteistökehityksessä huomioidaan yhteiskunnan kokonaishyöty mm. edistämällä uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia ja luomalla lisää toimintaedellytyksiä matkailualalle. Kotimaista kalankasvatusta edistetään valtion vesillä.

Peruspääoman muutokset

Peruspääoman määrä oli 1.1.—31.12.2020 tilinpäätöksen mukaan 2 593,2 milj. euroa per 31.12.2020. Vuoden 2021 talousarviossa eduskunta hyväksyi peruspääoman alentamisen 1,342 milj. eurolla.

Vuonna 2022 peruspääomaa ehdotetaan korotettavaksi 0,242 milj. eurolla. Peruspääoma kasvaa 0,374 milj. eurolla hallinnan siirtojen, valtionperintöjen sekä muiden vastaavien omaisuuden muutosten nettovaikutuksena. Lisäksi ehdotetaan siirrettäväksi 0,132 milj. euron arvosta peruspääomassa olevaa omaisuutta muuhun omaan pääomaan maankäytön muutosten nettovaikutuksena.

Investoinnit

Metsähallitus tekee liiketoiminnan investointeja alustavan investointisuunnitelman mukaan 9,4 milj. eurolla. Merkittävimmät investointikohteet ovat puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja tutkimuksen tarpeisiin tehtävät maa- ja vesialuehankinnat. Muita merkittäviä investointikohteita ovat tuulivoimapuistojen rakenteet sekä maa- ja vesirakennushankkeet.

Metsähallituksen liiketoiminnan tunnuslukutaulukko

	2020 toteutuma		2021 ennakoitu		2022 esitys	
	Liiketoimintakokonaismäärä	Liiketoimintakokonaisuus	Liiketoimintakokonaismäärä	Liiketoimintakokonaisuus	Liiketoimintakokonaismäärä	Liiketoimintakokonaisuus
Liikevaihto, milj. €	113,7	328,9	112,0	345,6	112,7	352,1
— muutos, %	1	-8	-1	5	1	2
Käyttökate, %	102	41	106	36	106	36
Liikevoitto/tappio, milj. €	113,2	126,8	115,1	114,3	111,2	110,6
Tilikauden tulos, milj. €	127,4	114,4	109,9	106,8	105,2	103,2
— liikevaihdosta, %	112	35	98	31	93	29
— peruspääomasta, %	4,9	4,4	4,2	4,1	4,0	4,0
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. € ¹	138,9		120,0		109,0	
Sijoitetun pääoman tuotto, % ²	4,6	4,2	4,9	4,1	4,0	4,0
Investoinnit liikevaihdosta, %	11	6	17	9	8	6
Omavaraisuusaste, %	99	98	98	98	98	98
Taseen loppusumma, milj. €	2 982	3 032	2 971	3 139	2 968	3 242
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	165	600	166	596	168	566

¹) Tuloutus edelliseltä vuodelta, kuluvan vuoden tuloutustavoite sekä talousarvioesityksen mukainen tuloutustavoite.

²) Tunnusluvut peruspääoman ko. vuoden muutoksen jälkeen, liiketoiminnan sijoitetun pääoman tuotto-% sisältää tytäryhtiöosingot.

Metsähallituksen liiketoiminta käsittää Metsähallituksen muun kuin tytäryhtiöissä olevan liiketoiminnan.

Metsähallituksen liiketoimintakokonaisuus käsittää Metsähallituksen liiketoiminnan ja Metsähallituksen liiketoiminnan tytäryhtiöt.

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 esitys
Metsähallituksen tuloutus tulomomenteille			
13.05.01 Voiton tuloutus	138,900	120,000	109,000
Yhteensä	138,900	120,000	109,000
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	8,692	8,265	9,647
MMM:n hallinnonala yhteensä	8,692	8,265	9,647
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	61,322	67,942	55,219
YM:n hallinnonala yhteensä	61,322	67,942	55,219
Yhteensä (MMM ja YM)	70,014	76,207	64,866

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksesta annetun lain mukaisten julkisten hallintotehtävien palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet sekä niiden rahoitus ovat maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta momentilla 30.64.50 sekä ympäristöministeriön toimialan osalta momentilla 35.10.52.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus ja menorakenne (1 000 euroa, sisältää koko toiminnan myös ympäristöministeriön toimialaan liittyvän osuuden)

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 esitys
Rahoitus¹			
Maa- ja metsätalousministeriö (30.64.50)	8 003	14 677	9 647
Ympäristöministeriö (35.10.52)	49 761	86 764	55 219
Ympäristöministeriö (35.10.63)	90	427	-
Ympäristöministeriö (35.10.22)	484	808	780
Muu ministeriöiden rahoitus	2 286	2 916	2 700
Euroopan unionin LIFE-rahoitus	2 511	2 519	2 500
Muu Euroopan unionin rahoitus	3 355	3 230	3 200
Tulorahoituksella maksetut menot	10 011	13 655	12 200
Muu rahoitus	1 873	949	900
Yhteensä	78 373	125 944	87 146

¹⁾ Rahoituseriin 2020—2021 sisältyvät myös edellisiltä vuosilta siirtyneet erät.

Julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 esitys
Tuotot (1 000 euroa)			
Maksullinen toiminta	12 535	12 851	12 500
Muut tuotot	7 165	5 361	5 500
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	55 448	93 862	58 846
Tuotot yhteensä	75 148	112 074	76 846

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 esitys
Kulut (1 000 euroa)			
Henkilöstökulut	28 579	34 229	29 176
Muut kulut	45 510	80 088	49 420
Kulut yhteensä	74 088	114 317	78 596
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja	1 060	-2 243	-1 750
Julkisten hallintotehtävien - yksikön tilikauden tuloksen siirto muun oman pääoman muutokseksi ¹	-1 060	2 243	1 750
Tilikauden tulos	-	-	-
Henkilöstömäärä (htv)	526	630	537

¹⁾ Tuloslaskelma on laadittu Metsähallituslain (234/2016) sekä 1.1.2017 voimaan tulleen asetuksen (1368/2016) säätämällä tavalla niin, että julkisten hallintotehtävien tilikauden tulos kirjataan muun oman pääoman muutokseksi.

50. Metsähallituksen erät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 647 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Metsähallitusta koskevan lain (234/2016) 5 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) Luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluita palvelevaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluja palvelevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen
- 4) Sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen joiden taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää edellä mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin ne Metsähallitukselle kertyvät julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

Toiminnan vaikuttavuustavoitteet maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta ovat:

- metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista
- monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle
- luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta seuraavat alustavat tulostavoitteet:

- kehittää erävalvonnan toimintaedellytyksiä ja viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä lisää erävalvonnan vaikuttavuutta
- suunnittelee metsästyksen ja kalastuksen kestävästi sekä edistää riista- ja kalaelinympäristöjen ja lajien hoitoa
- luo toimintaedellytyksiä kalatalouselinkeinolle valtion vesillä
- kehittää sosiaalisen kestävyys- ja konfliktinhallinnan työkaluja eräasioiden hoidossa
- tarjoaa metsästyks- ja kalastusmahdollisuuksia kansalaisille tasapuolisesti ja kehittää erämatkailua valtion alueella
- huolehtii sujuvasta asiakaspalvelusta ja seuraa sekä varmistaa, että asiakastytyväisyys säilyy hyvänä
- edistää eränkävynnin jatkuvuutta
- ylläpitää ja kehittää laadukkaita ja vastuullisesti tuotettuja luonnon virkistys- ja matkailukäytön palveluita huolehtimalla samalla luonnonsuojelualueiden ekologisesta, sosiokulttuurisesta ja taloudellisesta kestävydestä
- vähentää retkeily- ja opastuspalvelujen korjausvelkaa
- viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja ohjaa luonnon kestäväan käyttöön edistäen kansalaisten ympäristötietoisuutta ja luonnon virkistyskäytön hyvinvointivaikutuksia.

Metsähallituksen maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvista julkisista hallintotehtävistä arvioidaan Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville kertyvän tuloja arviolta 6 800 000 euroa, joista metsästyksen ja kalastuksen tuloja 6 000 000 euroa ja metsäpuiden siemenen myyntituloja 800 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon varautuminen Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseen. Määrärahaa on varattu tarkoitukseen 1 100 000 euroa ja lisäksi käytettävissä on vuoden 2020 ja 2021 talousarvioissa keräyksiin osoitettua määrärahaa. Metsäpuiden siementen hankinta ja varmuusvarastointi Pohjois-Suomen alueella on Metsähallituksesta annetun lain 5 §:n 7 kohdan mukaisesti Metsähallituksen julkinen hallintotehtävä.

Määrälliset tavoitteet Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville

	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 esitys
Kokonaiskäyntimäärät: kansallispuistot ja muut yleisökohteet (milj. kpl)	9,2	9,2	9,4
Luontokeskusten ja maastopalveluiden asiakastytyväisyys (asteikko 1—5)	4,42	4,40	4,40
Metsästäjien ja kalastajien asiakastytyväisyys (asteikko 1—5)	3,76	3,84	3,87
Valtion kalastonhoitomaksujen lkm	290 647	260 000	280 000
Metsästyksen ja kalastuksen valvonnassa suoritettut tarkastukset, joissa ei todettu rikettä, %	86	79,5	80,5
Metsästyksen aalispalautteiden osuus lupien määrästä, %	-	47	49

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Luonnon virkistyskäyttö	4 333 000
Eräasiat	2 125 000
Muut tehtävät	3 189 000
Yhteensä	9 647 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digitalisaation kehittäminen	1 500
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Evon nuorisoalueen kunnostaminen)	-100
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin reitistön kehittäminen)	-50
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	9
Palkkausten tarkistukset	23
Yhteensä	1 382

2022 talousarvio	9 647 000
2021 III lisätalousarvio	9 000
2021 talousarvio	8 265 000
2020 tilinpäätös	14 218 000

70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Maanmittauslaitoksen toiminnasta aiheutuvat menot sekä kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot.

Toimintaympäristö

Yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat erityisesti maanmittaustoimituksiin ja kirjaamisasioihin sekä niihin liittyvien tietopalveluiden kysyntään. Mikäli talouden heikko suhdannekehitys jatkuu pitkään, sillä on merkittäviä vaikutuksia Maanmittauslaitoksen tulokertymään. Kiinteistöjärjestelmän ylläpidolla ja parantamisella luodaan edellytyksiä muun muassa toimivalle markkinataloudelle, rahoitukselle ja luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle. Valtakunnallisilla peruspaikkatiedoilla on tärkeä rooli yhtenäisenä koko maan kattavana paikkatiedon hyödyntämisen yleisenä pohja-aineistona. Perustietovarantojen rooli hallinnon ja siihen liittyvien palveluiden järjestämisessä vahvistuu osana digitaalista kansallista palveluarkkitehtuuria ja perustietovarannoilla on tärkeä rooli yksityisen sektorin palveluiden mahdollistajana.

Asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeet ohjaavat yhä selvemmin palvelutuotantoa ja strategiset kehittämishankkeet painottuvat digitaalisiin palveluihin. Yhä suurempi osa kehittämishankkeista ja tehtävistä hoidetaan yhteistyössä verkostoissa sekä kansallisesti että kansainvälisesti, mikä edellyttää yhä aktiivisempaa osallistumista standardointiin, yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja muuhun yhteistyöhön. Asiakkaan näkökulmasta eri toimijoiden väliset rajat pyritään poistamaan näkyvistä ja pyritään kohti kansalaisen keskitettyjen palvelujen käyttöä. Palveluiden jatkuvuuden turvaamisen, tietosuojan ja tieto- ja kyberturvan merkitys kasvaa edelleen, mikä edellyttää, että vastuut ovat selkeitä palveluketjuissa ja yhteistyössä.

Uudessa huoneistotietojärjestelmässä luodaan edellytykset osakkeilla hallittavien asuinhuoneistojen omistaja- ja huoneistotietojen rekisteröinnille sekä asuinhuoneistojen vaihdantaan ja vakuushallintaan.

Järjestelmässä uudet asuntoyhtiöt perustetaan vain digitaalisesti eikä osakekirjoja paineta. Ennen 1.1.2019 perustettujen asunto-osakeyhtiöiden tulee siirtää osakeluettelonsa ylläpito huoneistotietojärjestelmään viimeistään 31.12.2023. Hankkeen seuraavassa vaiheessa selvitetään palveluiden ja lainsäädännön jatkokehittämistarpeita.

Paikkatietopoliittisen selonteon yksi tunnistettu toimenpide on laadukkaiden osoitetietojen varmistaminen. Suomessa ei ole tällä hetkellä valtakunnallista ja laatuvarmennettua rekisteriä, joka sisältäisi ajantasaisen tiedon osoitteista ja osoitteiden sijainnista. Maanmittauslaitoksella on keskeinen rooli valtakunnallisen osoitetietojärjestelmän ja sen edellyttämien osoitetietojen ekosysteemipalvelujen toteutuksessa. Uuden osoitetietojärjestelmän avulla kootaan valtakunnalliset osoitetiedot, hoidetaan laaduntarkistus ja mahdollistetaan tietopalvelu eri tahoille. Luotettavia osoitetietoja voidaan hyödyntää laajasti yhteiskunnan eri osa-alueilla. Osoitetiedot ovat oleellisia erityisesti sisäisen turvallisuuden viranomaisten toiminnassa, mutta merkittäviä käyttötapauksia löytyy myös muiden viranomaisten toiminnassa sekä elinkeinoelämässä kuten logistiikassa ja liikenteessä.

Tilusjärjestelyillä voidaan pysyvästi vaikuttaa heikon tilusrakenteen aiheuttamiin lisäkustannuksiin ja haittoihin, alentaa ilmastopäästöjä ja parantaa liikenneturvallisuutta. Tilusjärjestelyt ovat tärkeä keino hallitusohjelmaan kirjatun peltorakenteen kehittämisohjelman toteuttamisessa.

Paikkatietojen yhteiskäytön ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämisen edistäminen, kansallisten koordinaatti- ja muiden vertausjärjestelmien kehittäminen ja ylläpito sekä paikkatietoalaa tukevan tutkimuksen merkitys korostuvat digitalisoituvassa yhteiskunnassamme ja ne tuottavat hyötyjä laajasti esimerkiksi liikenteessä, metsätaloudessa ja maataloudessa. GNSS-tukiasemien FinnRef-verkolla ylläpidetään valtakunnallisia ja maailmanlaajuisia paikannus- ja referenssijärjestelmiä. Suomen ja Euroopan navigointitarkkuutta parannetaan kehittämällä ja ylläpitämällä paikannusta tukevia palveluita ja Virolahden RIMS-tukiasemaa. Metsähovin tutkimusaseman teknisen infrastruktuurin ajamukaistaminen saatetaan loppuun ja aseman tutkimustoimintaa kehitetään vastaamaan modernin geodeettisen perusaseman tarpeita.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen -politiikkasektorilla toimeenpannaan pääluokkaperusteluissa mainittujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden lisäksi seuraavia tavoitteita ja sitä täydentäviä alustavia tulostavoitteita:

Luotettavat ja laajakäyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta:

- kiinteistö- ja huoneistotietojärjestelmien hallinnoinnilla ja palveluilla turvataan kansallisen omistuksen vakuusjärjestelmän toimivuutta
- peruspaikkatietojen ja referenssijärjestelmien hallinnoinnilla ja palveluilla turvataan paikantamisen perusta
- tukipalveluilla ja tutkimuksella tuetaan paikkatietojen yhteentoimivuutta ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä

Tunnusluvut

	2020 toteuma	2021 tavoite 2022 tavoite

	2020 toteuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus			
— KMTK-yhteistyössä mukana olevien kuntien kokonaismäärä vuoden lopussa	53	70	90
— KTJ perusparannusohjelman kattavuusindeksi	57	63	70
— tietovarastojen hyödyntäminen, kasvu edellisestä vuodesta, %	5	2	2
— sähköisten palveluiden häiriöttömyys, %	99,9	99,5	99,5
— osakehuoneistorekisterin kattavuus, %	-	10	40
— tie- ja rakennustietojen täydellisyys, %	96,1	96	96
— metatietopalvelun saatavuus, %	-	99	99

Luvun nimike on muutettu.

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 46 053 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Maanmittauslaitoksen omarahoitusosuutena yhteisrahoitteisissa tutkimushankkeissa
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Maanmittauslaitoksen tehtävänä on toimialallaan:

- huolehtia kiinteistönmuodostamis- ja tilusjärjestelytoiminnasta
- harjoittaa tieteellistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa
- huolehtia paikantamisen perustasta ja peruspaikkatietojen tuottamisesta sekä tuottaa asiantuntijapalveluita yhteiskunnan käyttöön
- huolehtia tarvittavien rekisterien ylläpitämisestä
- huolehtia alan yleisestä kehittämisestä ja osallistua kansainväliseen yhteistyöhön
- hoitaa ne muut tehtävät, jotka erikseen säädetään tai maa- ja metsätalousministeriö määrää sen suoritettaviksi.

Maanmittauslaitos tukee pääluokkaperusteluissa sekä luvun 30.70 selvitysosassa esitettyjen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamista.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Maanmittauslaitokselle vuoden 2022 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen luvun 30.01 selvitysosassa todetut toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteet.

Maanmittauslaitoksen päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet

	2020 tilinpäätös			2021 arvio			2022 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Kiinteistötoimitukset	37 445	37 301	501	37 231	36 782	490	37 276	37 276	490
Tilusjärjestelytehtävät	3 125	71	51	4 240	18	50	3 300	-	50
Kirjaamistehtävät	25 229	19 756	372	28 228	23 100	379	28 493	24 709	389
Perustietovarantojen ylläpito	33 181	3 190	423	37 811	2 300	423	37 930	2 308	423
Tietopalvelu	13 586	15 075	82	14 900	14 959	86	14 905	14 905	86
Maanmittaus ja paikkatietosektorin tutkimus, kehittäminen ja asiantuntijapalvelut	11 938	4 524	198	13 602	5 771	207	16 450	5 015	207
Yhteensä	124 504	79 917	1 627	136 012	82 930	1 635	138 354	84 213	1 645

Viraston tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 tavoite ¹	2022 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
— kokonaistuottavuus	101,7	101,5	101,5
— asiakkaiden kokonaistyytyväisyys, %	89	-	85
— tilusjärjestelytuotanto, muunnetut ha	9 140	8 500	8 500
— tieteelliset referoidut julkaisut, kpl	114	110	110
— yrityspalveluiden digitalisaatioaste, %	-	70	85

¹⁾ Päivitetty tulossopimuksen mukaisiksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	128 329	129 276	130 266
Bruttotulot	79 917	84 213	84 213
Nettomenot	48 412	45 063	46 053
Siirtyvät erät			

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	32 085		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	29 469		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	70 762	73 133	74 661
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	70 762	73 133	74 661
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	49 404	50 208	52 126
— osuus yhteiskustannuksista	25 289	22 925	22 535
Kustannukset yhteensä	74 693	73 133	74 661
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 931	-	-
Kustannusvastaavuus, %	95	100	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	1 972	1 672	2 229
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	1 972	1 672	2 229
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	955	879	1 172
— osuus yhteiskustannuksista	856	709	946
Kustannukset yhteensä	1 811	1 588	2 118
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	161	84	111
Kustannusvastaavuus, %	109	105	105

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Huoneistotietojärjestelmän toisen vaiheen rahoitus (HO 2019 kertaluonteinen)	-1 500
Maastotietojärjestelmän uusiminen	575
Osoitetietojärjestelmän rakentaminen	1 900
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-188
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa	-1
Palkkausten tarkistukset	205
Tasomuutos	-1
Yhteensä	990

2022 talousarvio

46 053 000

2021 III lisätalousarvio	999 000
2021 talousarvio	45 063 000
2020 tilinpäätös	45 796 000

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen

3) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 3 §:n 5 momentissa tarkoitettujen toimituksen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten ja korvausten maksamiseen uusjakojen osalta.

Määrärahaa saa käyttää enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan hankehenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha käytetään peltotilusjärjestelyjen tukemiseen ja pilottiluonteisiin metsätilusjärjestelyihin. Määrärahan käytön arvioidaan jakautuvan siten, että asianosaisilta takaisinperittävä osuus määrärahasta on noin 1 650 000 euroa ja valtion lopulliseksi menoksi jää noin 1 650 000 euroa. Määräraha muutetaan kahden vuoden siirtomäärärahaksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Käynnissä olevien tilusjärjestelyhankkeiden toimeenpanon aikaistaminen (HO 2019)	-1 000
Tilusjärjestelyt peltorakenteen kehittämiseksi (HO 2019) (siirto momentilta 30.20.48.)	1 300
Yhteensä	300

2022 talousarvio	3 300 000
2021 talousarvio	3 000 000
2020 tilinpäätös	1 389 405